49 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1593 Կ. ՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 31 ՕԳՈՍՏՈՍ – 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1906 24 ՐԷՃԷՊ 1324 – 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

Մանզումէի Էֆքեար

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی: اوهانس فرید
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Ալի Ճառաէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

ԳԻՆԸ ԵՒ ԱՌՔԱՅՈՒԹԻՒՆ
	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւանդ պայմանները

10 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԾԱԼՑՍԻՆ

10 ՓԱՐԱ

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՇԷՆՔԵՐ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՄԷՋ

Պրուսա զարդարուած է հնադարեան այն գեղեցիկ շէնքերով, մզկիթներով, որոնց երբեք կարելի ըլլայ հանդիպիլ Կայսրութեան միւս քաղաքներուն մէջ. շէնքերուն ճարտարապետական ձեւը կարծես միայն այս քաղաքին յատուկ է։ Ինչպէս կը հաւատան ծերունիները, ասկէ դրեթէ 30-35 տարի առաջ քաղաքին փողոցները նեղուկ, ամայի և գրեթէ անանցանելի էին, սակայն այսօր շնորհիւ մեր Օգոստոսազան Ինքնակալին աշխարհաշէն Ջանքերուն և յառաջդիմաբեր ոգւոյն, Պրուսա մին է եղած այն գեղեցիկ քաղաքներէն, որոնք Օսմ. ճարտարապետութեան, արուեստին ու արհեստին փառաբեր դափնիներովն են պարուրուած։

Ասկէ առաջ տուները գրեթէ մէկ կամ երկու յարկի վրայ շինուած խեղճուկ երեւոյթ մը ունէին, պատերը հողով ծեփուած էին ու բաւականաչափ պատուհաններով չէին լուսաւորուած, ամենուրեք ճարտարապետական մերկութիւն մը կը տիրէր այս ընդարձակ քաղաքին նեղուկ փողոցներուն մէջ, սակայն այսօր Պրուսացիները ամենայն իրաւամբ կը պանծան իրենց քաղաքին բնական և արուեստական գեղեցկութեան վրայ, ու եթէ կան տակաւին ցանցառ թուով մը հնաչէն տուներ՝ որոնք իրենց հնօրեայ անպաճոյճ տեսքը ի ցոյց դրած են բարձրաբերձ շէնքերու և անծայր խճուղիներու քովիկ, ասոնք ալ հնութիւններ են իրենց կարգին և զարդեր՝ որոնք հիմա բոլորովին անհնար մնացած են։

Մէկ կարգի վրայ շարուած գեղեցիկ շէնքեր՝ ամենազգի կարասիներով զարդարուած և արուեստին ամենայտնի նրբութիւններովը գեղակերտուած են, որոնց գեղեցկաչէն պատուհաններէն Պրուսայի գեղուհին երբեմն երբեմն ինքնաբերաբար կը մղուի սենեակի մը պատցնելու՝ գալարեալ անծայրածիր տարածութեան վրայ և ընդարձակ ու գեղեցիկին հիացումովը տոգորուելու, որ չատ անգամ գեղեցիկը կ'ըլլայ իր ներքին զգացումներուն և սիրող սրտին տրտիւններուն։

Ամէն ինչ նորութիւն կը բուրէ Օսմ. այս բազմազարեան քաղաքին մէջ. ինչպէս ըսինք, հազիւ մէկ երկու փողոցներ կան, որոնք պահած են իրենց արեւելեան դիրքը ու ձեւը։ Պրուսա եւրոպական դասաչրջիկներուն յորջորջած ճշմարիտ արեւելեան քաղաքն է, մանաւանդ հին յիշատակարանները և հնադարեան շէնքերը փայլուն ապացոյցներն են այս քաղաքին նախնի այն բարգաւաճ և զարգացեալ վիճակին՝ զոր մեծ զոհողութիւններով յաջողած են յառաջդիմութեան փայլովը ողողել Օսմ. Վեհապետները, մանաւանդ Սուլթան Օսման Խանէ մինչեւ Սուլթան Խիւտաւենտիկար։ Հին շէնքերը և գեղեցիկ մզկիթները զարմանալի ճարտարապետութեան մը արդիւնքն են, և ասոնք նորին հետ միացած՝ չատ աւելի գեղեցկացուցած են Օսմ. նախկին մայրաքաղաքը՝ որպէս խայտաբղէտ սիրամարգ մը։ Ընդարձակ խճուղիներ, կանանչազարդ ծառերու շարքերով ընդելուզուած, քաղաքին ընդհանուր հմայքը կ'աւելցնեն աւելի առողջապահիկ և օդասուն հանգամանք մը տալով, որոնք Պրուսայի նախկին կուսակալ և մայրաքաղաքիս արդի Քաղաքապետ Բարձր. Բէշիր փաշայի գեղեցկագիտական և բարեզարդական ճաշակին և Ջանքերուն պտուղներն են։ Պրուսացին մեծ գովեստով կը խօսի Ն. Բարձրութեան վրայ և իրաւամբ Ն. Բարձրութեան պաշտօնավարութեան եռամեայ շրջանին մէջ Պրուսա արեւելքի գեղեցկագոյն քաղաքի մը համբաւը չահած է։

Կ. Պոլսոյ առումէն առաջ չինուած բարձրաբերձ մզկիթները արտաքոյ կարգի գրաւիչ և գեղեցիկ երեւոյթ մը կ'ընծայեն, որոնց ճարտարապետական մէջտեղը լոկ իսլամական ճարտարապետներուն յատուկ էր նախնական դարերու մէջ. կան նաեւ Արաբական և Պարսկական ճարտարապետներ և գեղեցկագիտութեան խօսուն նմոյշներ։

Ինչ որ Պրուսայի մզկիթներուն հետաքրքրական մասը կը կազմեն, անոնց ներքին և արտաքին այլազան զարդերն են, որոնք ճշմարիտ քանդակագործութեան մը հաւատի կոթողները կրնան նկատուիլ։ Կան գեղեցկեայ յօրինուած ու գծուած նկարներ, իրարու մէջ անցած բոյսերու պատկերներ. նշանաւոր են Արապէսկ ըսուած զարդերը, որոնք բնական քարայրներու մէջ կազմուած Սթալակմիդներու կը նմանին ամէն կերպով, սիւներուն գագաթները և դուռներու ճակատները զարդարող գեղեցիկ քանդակները նշանակութեան արժանի գլուխ գործոցներ են։

Հին չինուածութեան մէջ կարեւոր տեղ մը գրաւած են նաեւ մոզայիքի ձեւով նկարներ, որոնք յախճապակեայ քառակուսի սալիւներու ապուցումներով յարմարցուած են։ Այս արհեստը կորսուած է և այսօր լոկ անոր օրինակները կը փայլին մեր աչքերուն առջեւ, միայն սա կրնանք ըսել որ հին արհեստագէտը իրեն հետ թաղած է հողին տակը այն սքանչելապէս գեղեցիկ ներկերու արուեստը, որոնց վրայ կը հիանայ արդի գիտնականը և գիտութիւնը չի կրնար որոշեալ սահման մը գծել անոնց ամենագէղ նախնիներուն որակելու մասին։ Պնդողներ կան թէ հիները այս գոյները ձեռք կը բերէին հարիւր հազար փորձերով և մէկ գոյնին համար ամբողջ տարիներով կ'աշխատէին, սակայն այս պնդումը մեղմ համարութիւն մը ըլլալէ չատ հեռու է, որովհետեւ եթէ այս բիւրաւոր գոյներուն համար այդչափ զոհողութիւններ ընել հարկ ըլլար՝ դարերու ընթացքին մէջ ասոնցմէ հազիւ հազ մէկ երկու գոյն կարելի պիտի ըլլար ձեռք անցընել, ըստ իս ասոնք այն տեսակ հնարիմաց ճարտարութիւններու արդիւնքներ են, որոնց գաղտնիքը, ինչպէս ըսինք, հնութեան վարագոյրին ետեւը թաղուած կը մնայ տակաւին։

Պարիսպը (Հիսար).—Քաղաքին էն կարեւոր և էն հնադիտական յիշատակարանը կը կազմէ այն ընդարձակ և ամրաչէն պարիսպը, որ քաղաքին հիսար մահալէսի ըսուած փողոցը չբաժնուած է, տեղացիք հիսար անուններ կոչուած որ պատմութեան մէջ յիշուած բուն Բիւզանդական գօտին է, և քաղաքին ներկայ չէնքերուն ամէնէն հին, որուն մէկ մասը փլցնել տուաւ Բէշիր փաշա քաղաքին հիւանդանոցին յարակից երեք գեղեցիկ շէնքերը չինուած առնն։ Պարիսպին ծայրերուն վրայ կան պուրճեր որոնք գրեթէ փլատակի մը երեւոյթը առած են, այս մասը չինուած է Թէոտոր Լասկար կայսեր օրով։

Իսկ յաւելեալ մասը աւելցնել սրուած է երջանկայիշատակ Սուլթան Մէճիտ խան Գրդ. որ տակաւին ամրակուռ կը մնայ հակելով Պրուսայի լայնածաւալ դաշտին վրայ, և խոնարհելով Ողիմպոսի անառնատեսիլ գագաթներուն տակ. պարիսպին կանգուն մնացած մասին վրայ բուսականութիւնը իր մասնաւոր տեղը գրաւած է հնադարեան հարսի մը ամէնուս կերպարանքը տալով ամբողջ սերունդներ տեսնող հնութեան այս խօսուն վկային։ Բոլորտիքը տուներ չինուած են և քանի՛ Պրուսայի բնակչութիւնը աւելնայ, այս հին պարիսպները իրենց հնութիւնը պիտի քանդեն աւելի նորը կառուցանելու համար իրենց ամրակուռ հիմերուն վրայ։

Պարիսպը հինգ դուռ ունի որոնց երեքը կը գտնուին բուն քաղաքին կողմը, իսկ երկուքը Ողիմպոսի կողմը։ Քաղաքին վրայ նայող երեք դռներէն արեւմտեան կողմինը կը կոչուի գափրնա գափուսու, հիւսիսային և արեւելեան կողմերը գտնուածները կոչուին եէր գափուսու և տապպաղ գափուսու։ Իսկ լեռան կողմը գտնուածները ծանօթ են մէյտան գափուսու և եէր գափուսու անունով, որոնք գրեթէ խարիսիւ վիճակի մը մատնուած են, և օրէ օր փլչելու կ'սպառնան, հոս կանգ առնել և հնութիւն վայելել՝ ինչ ազնիւ բան է, հին Պրուսան ամբողջ իր այլագունակ տեսարաններովը կը ցցուի երեւակայութեան առջեւ։

Օրիան Ղաղիի և իր յաւերժաշատակ հօր Սուլթան Օսման խանի դամբարանները պարսպին արեւելեան կողմը՝ չատ մօտիկը կը գտնուին, որ Օսմանիէ Մէյտանի անունը առած է, ասոր ալ չատ մօտիկը կանգուն կը մնայ ոչ այնչափ բարձր աշտարակ մը որուն վրայ հսկող պաշտօնեան հրդեհին կը ծախսուին ամէն տեսակ նախնական պիտոյքներու վերաբերեալ վաճառքներ և իրեր, զարդեղէններ, հագնելիքներ, բրդեղէններ, սփածանելիներ, կահկարասիներ, կահաւորման առարկաներ, ամէն տեսակ մետաքսեղէններ, բամպակեղէններ, հոս է խաւլուի և մետաքսի առեւտուրին կեդրոնը, ասկէ դուրս առեւտուրը ցանցառ եւ կցկտուր է, թէեւ էն մեծ վաճառականական և դրամական հաստատութեանց մասնաճիւղերը իրենց մասնաւոր տեղերը ունին զանազան հրապարակներու վրայ։

Շուկան կարծես խառնաբնդոր գոյներու ցուցանդէս մըն է, էն անպէտ իրեղէններէն սկսեալ մինչեւ արտաքոյ կարգի ֆանթազիի ներկայացուցիչները կը տեսնուին հոն։ Կան նաեւ նշանաւոր եւ հանրածանօթ վաճառականներ և սեղանաւորներ, որոնք մեծամեծ գործառնութիւններ ունին։

Մետաքսեղէնի և բամպակեղէնի վաճառատունները տեղացի տիկիններու հիւսած եւ գործած կերպասեղէններու են։ Ի վաճառականութեամբ կը զբաղին, վերջապէս այս հրապարակը՝ աբեւելեան բազարի մը ճշմարիտ թիւրը կրնայ նկատուիլ։

Շուկան բամնուած է չատ մը մասերու՝ ուր կը գտնուին պօլական խաներուն չափ խոշոր խաներ։

Հոս է նաեւ հնադիտական իրեղէններու վաճառատանց կեդրոնը՝ ուր ի տես դրուած են ամէն տեսակ հնօրեայ աւարկաներ, զէնքեր, կերպասներ, գորգեր, կարասիներ եւն. եւն.։

Խոզա կամ Իբէ խան.— Պրուսայի ամէնէն վաճառաշատ կեդրոնն է Իփէք կամ Խոզա խան ըսուած շէնքը, երկու յարկի վրայ կարգաւ սենեակներ ունի որոնք հիշա Պոլսոյ Մեծ Խոզ խանի ճարտարապետական մէթոտովը չինուած են. բակը չատ ընդարձակ և չորս կողմը նոճիի բարձրաբերձ ծառերով զարդարուած է. ունի կամարաձեւ մուտք մը որ մեծ չուկայի ձախ կողմը կը նայի, այս կամարն ալ հին ճարտարապետութեան խօսուն նմոյշներէն մին է՝ զարդարուած գոյնզգոյն մոզայիքներով եւ հնօրեայ պատկերներով։ Դանէն ներս մտած մէջտեղնիդ երկու կողմիդ վրայ կը տեսնես բաւական բարձր սանդուխներ, որոնք երկրորդ յարկը հաղորդակցութեան մէջ կը դնեն ընդարձակ բակին հետ։

Պրուսայի գրեթէ բոլոր մետաքսի վաճառականները, մանարանատէրերը, եւրոպական մետաքսի գործարանատէրերու յանձնակատարները, հնտաբոյնները հոս հաստատուած են։ Օսմ., Երկրագործական և Տեսչէ պանքաներու մասնաճիւղերը և ապահովագրական ընկերութեանց գործակալութիւնները հոս իրենց մասնաւոր յարկարաժիններն ունին. մէկ կողմը գրաւած է Հանրային Պարտուց Վարչութեան Պրուսայի մասնաճիւղը, որուն տրամադրութեան տակ կը գտնուին ընդարձակ սենեակներ եւ սրահներ։

Շէնքը համակ հնութիւն կը բուրէ և արդի ճարտարապետութիւնը տակաւին իր մուտքը գործած չէ անոր յարկերէն ներս, միայն թէ բակին մէջ սատ անդ չինուած են չատ պզտիկ փայտաշէն սենեակներ, որոնք ընդհանրապէս հնտաբոյներու յատուկ են և տարին հազիւ մէկ երկու ամիս բաց կը մնան։

Այս շէնքը չինուած է 1451 թուականին, Կ. Պոլսոյ գրաւումէն երկու երեք տարի առաջ։

Խանին բակին և սենեակներուն մէջ անհամեմատ ոգեւորութիւն կը տիրէ, դաւառացի յաղթաթաղուկ բեռնակիրներ օրն ի բուն մետաքսի հակերով բեռնաւորուած հազար աքսուններով կը տեղափոխեն այդ թանկագին թելերը, մինչ ուրիշներ հակ կը լեցնեն, կը կարեն, կը կապեն եւն.։

Խոզակի գործառնութեանց երեք ամսուան ժամանակամիջոցին՝ բակին մէջ ոտք կոխելու տեղ չի մնար, ամենուրեք եեբիլ ճաբոն, սարբ ճաբոն, մասուրա, պաղտատի, եեբլի պաղտատի, եայլա, եեբլի ենկարէ խոզակի սեռակներով լեցուն կոզովներ սալայատակէն ասնիմ մը իսկ տեղ չեն ցուցներ, չատ անգամ կը պատահի որ բակը ամբողջ լեցուելէ վերջ չուկային երկայնքին վրայ ալ խոզակի կոզովներ իրենց տեղերը գրաւած կ'ըլլան։

Ամառ ատեն՝ միշտի օրերը արեւուն ճառագայթները երբ ցոլան այս գոյնզգոյն խոզակներուն վրայ, տեսնողին աչքերը կը չլանայ և անհամեմատ գեղեցիկ տեսարան մը ծնունդ կ'առնէ արեւելքի այս տիպար կեդրոնին մէջ։ Խոզակի բուն գործառնութեանց ամիսներուն մէջ օր կ'ըլլայ որ 250,000 քիլօ կը ծախսուի, զորս կը գնեն մեծաւ մասամբ Պրուսայի մանարանատէրերը։

Պրուսայի մէջ ասկէց առաջ չատ ցանցառ թուով ընտանիքներ խոզակ կը հասցնէին և տեղւոյն մանարանատէրը տարիպատ էր մօտակայ և հեռաւոր գիւղերէ եկած խոզակներով բաւականանալ, սակայն այսօր Պրուսայի մէկ կողմը չբշապատուած է անծայրածիր թթատանիներով, որոնք իրենց կանանչ տեսքը կը պարգեւն դաշտին ընդարձակ տարածութեան վրայ։

Թթատուրը երջանկութեան և դժբաղդութեան արահետին մէջ կը տարուբերի, մարդիկ ամբողջ տարուան մը ժամանակամիջոցին մէջ անոր ուսելիքին, հանդատութեան վրայ կը մտածեն, մեծ զոհողութիւններ կ'ընեն իրեն համար, աշխարհի բոլոր վաճառաշատ կեդրոններուն զարդասենեակներու, սրահներու մէջ, օրիորդին հոլանի կուրծքին վրայ, ենթադրելի հոլանի կուրծքին վրայ, ինչպէս մանկան օրրանին չուրջը, վերջապէս ամենուրեք այս պզտիկ կենդանիին ապահովութեան և կեանքի գինն է որ կը վայելեն ու իրենց արտաքին գեղեցկութեան առարկայ կը դարձնեն, և ինչպէս կ'ըսէ բանաստեղծը, «անիկա տարիներու յարափոփոխ շրջաններուն մէջ կ'աշխատի անգիտակցաբար արտադրելու համար Պրուսայի համաւաւոր մետաքսը»։

ՊԵՏԻԿ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 106

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՄԸ ՍԻՐՈՑՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԻԳ.

Նիւ-Եորքի պէս ճոխ ու բազմամարդ քաղաքի մը համար, ուր օրական հազարաւոր մարդիկ կ'ելլեն ու կը մտնեն, թէեւ նշանակութիւն չէր կրնար ունենալ մէկ քանի ուղեւորներու վերարարձը, սակայն տեղական մամուլը ժամանակին մանրամասնաբար հաղորդած ըլլալով հովանոցին կորսուիլը և զայն գտնելու համար միլիոնատէրին ուանոր գեղանի աղջկան՝ ուղեւորութեան մը ձեռնարկելը, շատեր հետաքրքրութեամբ կը սպասէին գործին ելքը հաստատելու։ Լրագիրներու փութկոտ լրագրողներ ամէն առթիւ Սրը Տավիտ Քուրնէմբնի ապարանքին չուրջ կը յանձէին, ծառաներէն տեղեկութիւն մը առնելու յուսով՝ այս տարօրինակ ուղեւորութեան նկատմամբ։ Նոյնպէս՝ միւս ուղեւորներուն բնակարաններն ալ զերծ չէին մնար այս աշխատասէր օրագրողներուն այցելութիւնէն։ Ուստի ուղեւորները դեռ իրենց բնակարանին մէջ չհաստատուած, իրիկուան լրագիրներ սկսան չռնթալից յայտարարութիւններով ծանուցանել Գեղանի Էյնէի Նիւ-Եորք վերադարձը իրեն ուղեկիցներով։ Մամլագիրներէ չատեր դեռ միլիոնատէրին երեսը չտեսած, մի միայն ծառաներէն հասկնալով որ անոնք Ափրիկէի խորերը տաժանելի ուղեւորութիւն մը կատարած են, սկսան մտացածին մանրամանութիւններ հրատարակել ուղեւորութեան մասին, նկարագրելով վագրերը, փիղերը, ընձառիւծներն ու զարհուրելի օձերը, որոնց դէմ արիաբար խիզախելու արիութիւնը ցոյց տուած էր Նիւ-Եորքի գեղեցիկներուն գեղեցիկը Միս Էյէն։

Ուրիշ լրագիրներ՝ իրենց մրցակիցներէն վար չմնալու համար նոյն իսկ յանդգնեցան նկարներ հրատարակել, որոնց մէջ կը տեսնուէր թէ Միս Էյէն ինչպէս խոյացած էր առիւծի մը վրայ ու զայն դիտապատ սպաննած։

Վերջապէս Նիւ-Եորքի հրապարակին համար օրուան հերոսուհին դարձած էր Միս Էյէն, որուն բարի գալստեան այցելութեան կը փութար ամբողջ Հայ-Լայֆ դասակարգը գունդագունդ։

Դրամական մտքի տէր լրագրպետ մը տեսնելով որ մեծ հետաքրքրութիւն կայ միլիոնատէր ընտանիքին արկածախնդրական ուղեւորութեան չուրջ, պատուաւոր բարեկամներու միջնորդութեամբ թախանձեց Միս Էյէնի որ ուղեւորական տպաւորութիւնները գրէ թերթին համար, որուն փոխարէն խոստացաւ ամբողջ ճամբորդութեան ծախսին կրկնապատիկը վճարել օրիորդին նախընտրած մէկ բարենպատակ հաստատութեան, քանի որ ինքը չէր զլխաներ դրամ ընդունելու։

Ամէն կողմէ չուայլուած այս համակրական ցոյցերն ու իրենց ընծայուած անօրինակ ընդունելութիւնը անմիջապէս մոռցուց ճամբորդութեան տաժանքը և Սրը Ճէյմս Կուպի իր նշանածին վայելած հաճելաբարեկիկ համբաւը տեսնելով, հիմա փոխանակ նստար Վիլիբիտի դէմ հակառակութիւն մնացնելու, երախտապարտ կ'զգար զինքը անոր, որ իր ճախաւերութեամբ հովանոցը կորսնցուցած ու դիրենք այս ուղեւորութեան մղած էր։

Երկու կիսավայրենի նշանածները, ձօն ու Լիդա ալ մեծ բաժին ունէին լրագրական այս իրարանցումներուն մէջ, Թերթերը վառ պահելու համար ընթերցողներուն հետաքրքրութիւնը, այս երկու նշանածներուն պատկերը հրատարակեցին, զանոնք ներկայացնելով Ափրիկէի ամէնէն ազդեցիկ, ամէնէն հարուստ ազնուականները, որոնք Նիւ-Եորք եկած էին ամուսնանալու, ու իրենց մեղրալուսինը փառաւորապէս վայելելու համար։

Իսկ ֆրանսացին Պ. Բօլ Տէրվէլ նոր Սթանլէյ մըն էր թերթերուն տեսակէտով, որոնք մարդուն թելքէն մտքէն չանցած արկածներ, քաջագործութիւններ կը վերագրէին իրեն, ամէն օր նոր նոր հնարիմիութիւններ հրատարակելով, ու անհաւատալի պատմութիւններ դնելով անոր բերանը։

Այս տենդոտ շրջանը տասնչորսնդ օրուան չափ տեւեց, ուրիկ եւ ուղեւորները լրջօրէն գործի սկսելու համար հաւաքուեցան միլիոնատէրին չուրջ և Էյէն որ չէր դադրած թշուառական ձօն Վակի ու Նաթի Բարքէլի վրայ մտածելէ ու արդահատելէ.

—Հիմա ի՞նչ պիտի ընէք այս մարդիկը, ըսաւ, բաւական է ալ ո՛րչափ որ տառապեցան չոգենաւին ածխանոցին մէջ. թող տուէք որ երթան։

Սրը Ճէյմս Կուպի թէեւ չէր ուզեր նշանածը մերժել, սակայն միւս կողմէ նկատելով որ ասանկ մարդիկը անպատիժ թողուլ չարիքը քաջալերել պիտի ըլլայ,

—Ձանոնք արձակելու կամ պատժելու իրաւունքը մեզի չի պատկաներ, ըսաւ, մեր պարտքն է արդարութեան յանձնել զիրենք, սա չարը կրնանք միայն ընել, անձնական իրաւունքի տեսակէտով չենք բաղդեր, արդարութիւնը թող ընէ ինչ որ արժան կը դատէ։

Միլիոնատէրն ու միւս ուղեւորներն ալ համաձայն գտնուեցան այս առաջարկին և Սրը Ճէյմս Կուպի տեղեկագիր մը պատրաստելով՝ երկու ծովապատակները յանձնեց արդարութեան։

Սրը Տավիտ Քուրնէմբն իր խոստումին համեմատ արդէն իսկ վարձատրած էր նաւաստիները լիուլի վճարելով անոնց ու զանոնք վերջնականապէս ընդունելով Միս Էյէն շայենաւին մէջ։

Հիմա ալ ամէն բան լմնցած էր։ Ամիս մը եւ կրկին ոսկեան երեւոյթ ստացած էր միլիոնատէրին ապարանքը ուր նոր ճոխութիւն մը կը ճառագայթէր, կարասիները, զարդեղէնները, ջահերը, ամէն բան նոր ոճով յարդարուած կազմ ու պատրաստ կը սպասէին հարսնիքին, որուն պատրաստութիւնները տեսնուած էին արդէն միլիոնատէրի մը վայելուչ շռայլութեամբ ու պերճանքով։

Բօլ Տէրվէլ իբր կնքահայրը երկու նշանածներուն, իր ֆրանսային անվիճելի ճաշակով պատրաստած էր ամէն բան, նոր հրապոյր մը աւելցնելով արդէն իսկ գեղանի աղջկան արդուզարդին ու հագուստին վրայ։

Հակառակ այսչափ բախտաւորութեան, Սրը Ճէյմս Կուպի կատարեալապէս երջանիկ չէր զգար զինքը ու կը ցաւէր որ ինչու չկրցաւ հովանոցը գտնել ու նշանածին հաւասար հարստութիւն մըն ալ ինք մէջ տեղ դնել։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ԹԷ ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ԱՊԱԳԱՆ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻՆ ՕՐԻՆԲԸ ՊԻՏԻ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻ

«Սթանտարտի» խմբագրականից

Ֆրանսայի եպիսկոպոսներուն համագումար խորհրդակցութիւնը վերջացաւ։ Բայց անոնց որոշումները ստուգապէս պիտի չհասկցուին, քանի որ հրատարակութիւնը պիտի ըլլայ պաշտօնական տեղեկագրին Վատիկան հասնելէն վերջ։

Խնդիրը չատ կարեւոր է, միջազգային է, քանի որ կաթոլիկ եկեղեցիին ապագան է որ պիտի ճշդուի ա՛յն երկրին մէջ, ուր կաթոլիկութիւնը Պետութենէն գրէթէ անկախ դիրք մը ունէր, և Վատիկան միշտ իր յոյսը չէր կորսնցուցած թէ կրնայ կաթոլիկութիւնը վերջապէս օր մը դարձեալ Ֆրանսայի մէջ իր ուզած ձեւերը ներմուծել։ Կրօնական միաբանութիւնները իրենց դպրոցական վարչութեանց մէջ բոլորովին ազատ էին, իրենց ուզած բաները միայն կը սովորեցնէին ֆրանսական պատանեկութեան, ազատ էին իրենց անգին կալուածներուն վարչութեան և մատակարարութեան գործին մէջ, պետութեան հակակշիռը իրենց վրայ գրէթէ ոչինչ էր։ Այս ամէնը հիմակ անցեալին կը վերաբերի այլ եւս, կրօնական միաբանութիւնները իրենց դպրոցական վարչութեանց մէջ բոլորովին ազատ էին, իրենց ուզած բաները միայն կը սովորեցնէին ֆրանսական պատանեկութեան, ազատ էին իրենց անգին կալուածներուն վարչութեան և մատակարարութեան գործին մէջ, պետութեան հակակշիռը իրենց վրայ գրէթէ ոչինչ էր։ Այս ամէնը հիմակ անցեալին կը վերաբերի այլ եւս, կրօնական միաբանութիւնները կա՛մ ցրուած են, կամ մնացածները պետական հակակշիռը ընդունած են, իրենց դպրոցական ծրագիրներուն հսկողը պետութիւնն է, եւ իրենց դրամական կարողութեանց գործադրութիւնը խիստ հակակշռի ներքեւ առնուած է կամ Պետութիւնը ինք պիտի կատարէ անոնց մատակարարութիւնը։ Պետութիւնը բոլոր եկեղեցիներուն անօթները, սպասները, զարդերը, և ամէն տեսակ գանձերը ցուցակագրելով, հիմակ մօտէն գիտէ թէ ի՞նչքան է նիւթական հարստութեանց արժէքը, ի՞նչպէս կը ծախսուի այն, եւ ի՞նչ նպատակներու համար։ Զուտ հոգեւորականներէ բաղացեալ թեմական եկեղեցական ժողովները ջնջելով, կառավարութիւնը անոնց տեղը հաստատեց եկեղեցականէ և աշխարհականէ (այր ու կին) խառն ժողովներ, որոնք պիտի հսկեն ատատաւային պաշտամունց գործադրութեան, կղերին ապրուստին համար և եկեղեցիին պէտքերուն, իւղի, մոմի և այլ պէտքերուն, համար պիտի աշխատին դրամական հատոյցներ գտնել որոշուած եղանակով։ Եւ եթէ այդ թաղային մարմիններուն մէջ վէճ կամ պնդամաձայնութիւն ծագի, խնդիրը պիտի յանձնուի պետական խորհուրդին, ո՛չ թէ, առաջուան պէս, եպիսկոպոսներուն, կամ, ասոնց միջոցաւ ալ Վատիկանի։

Կը տեսնուի թէ ենթադրուածէն չատ աւելի կարեւոր է Պետութեան օրէնքը, և կաթոլիկ եկեղեցիին առանձնաշնորհումները գրէթէ կը բարձուին, և քաղաքային իշխանութիւնը ուղղակի կը կոչուին եկեղեցիին ալ հսկելու, և Վատիկանի աղդեցութենէն բոլորովին ծողոպրելու Ֆրանսական պատանեկութեան ապագան և Ֆրանսայի մէջ հաւաքուած դրամական կարողութեան ըստ կամս գործածութիւնը։

Դարձալ ուրիշ մը եւս կը բացուի Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութեան տեսակէտով մասնաւորապէս, եւ կաթոլիկ միւս երկիրներուն քաղաքականութեան տեսակէտով ընդհանրապէս։ Սպանիա Ֆրանսայէն վերջ շարժումը սկսաւ Վատիկանի հետ։ Եւ պիտի շարունակէ։ Քաղաքային ամուսնութեանց խնդիրը մէջտեղ հանեց առաջին անգամ, եւ սպասուածէն շատ աւելի խստութեամբ և արագութեամբ Վատիկանի դէմ կը ճակատի Սպանիա, որովհետեւ Ալֆոնսօ թագաւորին կառավարութիւնն ալ համամիտ չէ Սպանիոյ և Վատիկանի միջեւ յիսունական թուականներուն կնքուած Բօնքորային, որուն համաձայն քաղաքային վարչութեան բոլոր մասերուն մէջ Վատիկան իրեն համար անսահման ազատութիւն մը գծած էր։ Երբ յառաջիկայ Դեկտ.ին Բաժանման Օրէնքը կատարեալ իրողութիւն մը ըլլայ Ֆրանսայի մէջ, Սպանիոյ մէջ եւս արդէն Վատիկանական ազդեցութիւնը բաւական տկարացած պիտի գտնենք, ինչպէս բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան։ Բօնքորատն, այսինքն ա՛յն կրօնական-աշխարհական դաշնադիրը՝ զոր Վատիկան ժամանակին կրցած է պարտադրիչ ընել Կաթոլիկ պետութեանց, պիտի դադրի գոյութենէ, և Սպանիոյ մէջ գործող կրօնական միաբանութիւնները ալ պետական հսկողութեան ներքեւ պիտի դրուին։ Պիտի մնայ միայն Աւրատրիա, ուր արդէն բաւական զօրաւոր է քաղաքային ամուսնութեանց ի նպաստ շարժումը, և դեռ վերջին նրբատաշրջանին մէջ էր որ նախարարութիւնը խորհրդարանին մատոյց այդ ուղղոյն ծնագիր մը, որուն սիրալիր ընդունելութիւն ըրաւ աւտրիական մամուլը։

Բայց, վերջապէս, ինչ կրնայ ըլլալ Բարիզի համագումարին արդիւնքը։ Եպիսկոպոսները ի՞նչ մասք ալ հեռագիր զարկին Պապին, իրողութիւնը ա՛յն է թէ ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի գործադրէ օրէնքը, քանի որ այս կառավարութիւնը արդիւնքն է վերջին ընտրութեանց, որմէնամով ժողովուրդը կոչում ըրաւ առաջ տանիլ Վալտէք-Ռուսոյի և Բօնպի ծրագիրները։ Եպիսկոպոսները, կամ անոնցմէ մեծ մասը, իրե՞նք ալ գիտեն թէ ընդդիմութիւնը ընդունայն է, և Դեկտ.ին պիտի պարտաւորուին համակերպիլ Օրէնքին։ Կառավարութիւնը խոհեմութեամբ կը շարժի, և գիտնալով թէ Ֆրանսական ժողովուրդին սաստիկ մեծամասնութիւնը Վատիկանէն բաժնուելու քաղաքականութեան համամիտ է, կարեւորութիւն պիտի չտայ քանի մը յամառ եպիսկոպոսներուն յարուցած վէճերուն, եկեղեցականները պիտի չփակէ, ծայրայեղ ուրիշ միջոցներու պիտի չդիմէ, այլ յուշիկ և հանդարտիկ պիտի վարէ իր ծրագիրը դէպ առաջ, և վերջ ի վերջոյ ընդհանուր բաղձանքին համաձայն գործուած օրէնքը պատկառելի պիտի ընծայէ ամէնէն աւելի խստասիրտ հոգեւորականներուն ալ։

Տարակոյս չկայ որ համակերպութիւնը պիտի չուշանայ։ Արդէն, եթէ համաձայնութեան մը գալու տենչը չէր մեր եպիսկոպոսները, ասոնք համագումար նիստ ալ չէին գումարեր։ Որքան որ Պիոս Ժ. խիստ բառերով դատապարտեց Բաժանման օրէնքը, և ուղղակի Պետութեան կողմէ կազմուած Պաշտամանց Ընկերակցութիւններուն սկզբունքը, բայց յայտնապէս կը փափաքէր նաեւ որ միջոց մը գտնուի Պապական արժանապատուութիւնը պահպանելու, առանց բացէ ի բաց պայքարի մտնելու Ֆրանսայի կառավարութեան հետ։ Դժուարութիւնները ա՛յն պատճառաւ ծանրացան, որովհետեւ կառավարութիւնը չուզեց ուղղակի Վատիկանի հետ բանակցութեան մտնել եկեղեցիին ապագայ վարչութիւնը իրաւախոհութեամբ հաստատելու և աշխարհական տարրին ալ ազդեցութիւնը անվթար պահելու համար։ Իրաւ է թէ Վալտէք-Ռուսոյի քաղաքականութիւնը աւելի հաշտարար էր, և գործը աւելի ծանր կերպարանք մը առաւ նախ Մ. Բօնպի, և հիմակ ալ կրնոյ նախարար Մ. Պոխանի ձեռքին մէջ։

Սակայն ներկայ Դահլիճին մէջ եւս արդարասոռ ազդեցութիւններ կան, և ակէզ կարելի է մակաբերել թէ եկեղեցիին ուխտեալ թշնամիները, այսինքն՝ հակակրօնականներուն ա՛յն ծայրայեղ մասը, որ վարդապետական անաստուածութեան յարած են, պիտի չհանդիսի իրենց նպատակին, որ է՝ Պետութիւնը խիստ և յայտնի պատերազմի մը մղել Եկեղեցիին դէմ։ Այս քաղաքականութիւնը չատ գէշ է, և Ֆրանսայի համար բնաւ նպաստաւոր չէ։ Վարչապետ Մ. Սարիէն և իր գլխաւոր պաշտօնակից Մ. Բէլէմանսօ բնաւ գիտաւորութիւն չունին ա՛նպիսի կագ ու կռիւ մը զրգռելու, որ կրնայ ապահովապէս նախարարական տագնապի մը առաջնորդել։ Շատ տարիներէ ի վեր Մ. Բէլէմանսօ Երեսի. Ժողովին մէջ դանլիճներ չմնելու և քակելու համաբը վայելած է, և հիմա իրմէ կը սպասուի ապացուցանել իր կարողութիւնը իրրեւ վարչական մարդ։ Իր օրինաւոր փառասիրութիւնները արգահատելի անկում մը պիտի ունենան, եթէ քանի մը ամիսներու փորձէն վերջ իյնայ, բան մը չկարենալ ընելուն համար ներկայ փափուկ կացութեան մէջ։ Մ. Բէլէմանսօ դատարկ ձեռքով եւ դարձողի մը վիճակը չուզեր ունենալ։ Հեռաւորապէս, անտեսանական չէ որ օրինաւոր և բանաւոր ճնշում մը պիտի բանեցնէ իր պաշտօնակից կրօնից նախարար Մ. Պոխանի վրայ, նուազ զգուշի դիրք մը բռնելու Եկեղեցիին հանդէպ։

Ֆրանսայի բոլոր կառավարիչներուն ուղղուած շրջաբերականը արդարեւ խոստովանութիւն մըն է թէ կառավարութիւնը մտադիր չէ բանի ոյժ գործածել «հանրային պաշտամունքին ապօրինի գործադրութեան» դէմ։ Օրէնքին հակառակող և արդիւնած արարողութիւնները կազմակերպող կղերականները և աշխարհականները օրինական բոլոր ձեւակերպութիւններով դատի պիտի կանչուին, և պիտի ենթարկուին բանտարկութեան կամ տուգանքի, ինչպէս բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան։ Բօնքորատն, այսինքն ա՛յն կրօնական-աշխարհական դաշնադիրը՝ զոր Վատիկան ժամանակին կրցած է պարտադրիչ ընել Կաթոլիկ պետութեանց, պիտի դադրի գոյութենէ, և Սպանիոյ մէջ գործող կրօնական միաբանութիւնները ալ պետական հսկողութեան ներքեւ

թիւնները չուտ կը փոխուին, ուստի հնար եղածին չափ պիտի խորշի բռնութիւնէ։ Արդարեւ, եթէ եկեղեցիին շէնքերը գրաւուին, որոնց պիտի յանձնուին անոնք։ Ֆրանսայի մէջ մէկ եկեղեցի և մէկ Հաւատք կայ միայն։ տարբեր յարանանութիւն մը չկայ որ եկեղեցիները անոր յանձնուին, քանի որ համարէն Ֆրանսայի մէջ ստուար մեծամասնութիւնը կաթոլիկ է, և պաշտօնական կրօնքին կողոպուտները չեն կրնար ուրիշի մը յանձնուիլ։ Հեռաւորապէս, կարելի է դուշակել թէ ներկայ կրօնական միաձայնութիւնը չի կրնար մնայուն ըլլալ, այսինքն Ֆրանսական ժողովուրդը կրնայ վերջ ի վերջոյ գայթակղիլ օրէնքին գործադրութեան այս բուռն միջոցներուն վրայ։

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ-ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՆՈՐ ՃԱՄԲԱՆ.—

Ծանուցինք արդէն թէ նորվէկեան արշաւախումբ մը Կհաս չոգենաւով հիւսիսային արեւմտեան ճամբէն հասաւ Ամերիկայի ծայրագոյն հիւսիսի ծովեզերքները Ատլանդականէն Խաղաղական Ովկիանոս։ Ինչ որ անցեալին մէջ մեծամեծ հանդերձանքներով կատարուած արշաւախումբեր ի զուր փորձեցին, յաջողեցաւ ընել Նորվէկիացի Իսալտ Ամունսէն փոքրիկ նաւով մը, որուն մէջ ուրիշ հոգի միայն կային, և իր ստանձնած պաշտօնին գործադրութեամբ թանկագին հարստութիւն մը շահեցուց գիտութեան։

Երեք դարէն աւելի ժամանակամիջոցէ մը ի վեր երկրախոյզներ փորձած են անցնիլ հիւսիսային-արեւմտեան նեղուցները։ Արդէն 1648ին Խաղախ Տէնէէվի ճամբորդութիւնը ապացուցած էր Ամերիկայի բաժանումը Ասիայէն։ 1745ին Անգլիական Խորհրդարանը 20,000 սթերլինի մրցանակ մը որոշեց տալ անոր որ բաժանման անցքը գտնէ և դէպ առաջ տանի ուղեւորութիւնը։ Անցեալ դարուն կէսին Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը կրկնեց մրցանակը և 5000 անգլ. ոսկի յատկացուցա՛ն նաւուն, որ կարենայ հասնիլ երկայնութեան 110 աստիճանին։

1818ին Ռօս և Բէրրի անցան Պասինկէյէ։ Բէրրի թափանցեց մինչեւ Մէլվիլ կղզին և Լայչէի հետ 1822ին գտաւ Ֆիւրի և Հէլը նեղուցները։ Ճոն Ռօս 1829ին անցաւ Լանքասթրոնտէն և Բաէնս Ռէժան նեղուցէն։ 1845ին Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը մեծ արշաւախումբ մը պատրաստեց, որ կը բաղկանար Էրեբոս և Թէռոր նաւերէն, որոնց մէջ 130 նաւաստիներ կային։ Ֆրանքլին պետ կարգուեցաւ այս արշաւախումբին։ Ո՛չ մէն ետ դարձաւ։ արշաւախումբին բոլոր անդամները մեռան։ Ֆրանքլին 1847 Մայիս 11ին մեռաւ Քինկ Ուիլիըմ կղզին մէջ։ 1850ին Բօլիսոնը և Մէք Քլիւր նաւեցին դէպի Պէհրինկայի նեղուցը, բայց երկու անգամ ձմերէլէ վերջ իրենց նաւը թողուցին և իրենց սառոյցին վրայ քալելով Մէլվիլ կղզին հասան։ Ասով Հիւսիսային-արեւմտեան նեղուցին գիւտը յաջողած էր, բայց ճամբորդութիւնը ամբողջովին նաւով կատարուած չէր։ Այս յաջողութիւնը վերապահուած կը մնար Ամունսէնի։

Ասոր վարած արշաւախումբը իրապէս պատրաստուած էր գիտական խուզարկութիւններ կատարելու մագնիսական բեւեռին վրայ։ Ամունսէն իր տրամադրութեան տակ ունէր միայն ընդամէնը 100000 քուրոն, զոր հայթայթած էին Օսկար թագաւոր, Նորվեկիացի վաճառականներ և ուրիշներ։ Ամունսէն, որ իր բեւեռային համբակութիւնը կատարելագործած էր Պեր տը Ժէռլանի հարաւային բեւեռական ճամբորդութեան ատեն, ձեռք անցուց 46 թոնոնոց սովորական ձկնորսանաւ մը, Կհաս, ուրկէ նաւաղներով։ 1903 յունիս 17ին արշաւախումբը ճամբայ ելաւ Քրիսթիանիայէն, Օգս.ին անցաւ Լանքասթրոնտէն, որ հիւսիսային ամերիկեան կղզեխումբին մէջ միակ անցքն է, և գնաց մինչև Քինկ Ուիլիըմ Լէյնտ, որուն հարաւային ծովեզերքին վրայ ձմերեց։ Հոս, ո՛չ հեռի մագնիսական բեւեռէն, որ կը գտնուի Ասթիա թերակղզին արեւմտեան մասին վրայ, մագնիսական խուզարկութիւններ և գնուութիւններ եղան։ Միեւնոյն ժամանակ նաեւ մէտեորաբանական գնուութիւններ։ Քինկ Ուիլիըմ Լէյնտի արեւմտեան կողմը գտնուեցաւ կղզեխումբ մը։ 1905 Օգս.ին Ամունսէն իր ձմերոցը թողուց, ճամբորդութիւնը շարունակելու համար դէպի Պէհրինկայի նեղուցը։ Բեւեռային խուզարկութեանց պատմութեան մէջ այս ճամբորդութիւնը յոյժ նշանակալից դէպք մըն է։ Իրաւ է թէ Ամունսէնի ճամբան գրեթէ նոյն է Ֆրանքլինի հիւսիսային արեւմտեան ճամբորդութեան ուղեգիծին հետ, բայց Նորվեկիացիին պահուած էր նաւաղնացութեան խնդիրը լուծելու համբաւը։ Սառոյցներուն պատճառաւ ճամբան նաւաղնացութեան օգտակար չէր համարուեր, և այսպէս Ամունսէնի արդիւնքը բեւեռային խուզարկութեանց պատմութեան մէջ տեւական հանգոյցներէն մին է, և գիտնականօրէն նշանակալից է, որովհետեւ պատեհութիւն կ'ընծայէ կարեւոր գնուութիւններու։

Նաւապետ Իսալտ Ամունսէն 34 տարեկան է։ Հարաւային Բեւեռի պեղծ արշաւախումբին Պոլ չոգենաւին մէջ ծրագիր մը կազմած էր գիտական խուզարկութիւններ ընելու հիւսիսի մագնիսական բեւեռին վրայ։ Իր երկրորդ պաշտօնական է տեղական կօթիրիա Հանսէն՝ դանիական նաւատորմին։ Ուրեմն նաւաստիներէն մին մեռաւ, մնացեալները ողջ առողջ են։

Ամունսէն հեռագրով Նորվեկիոյ Հաքոն թագաւորին ծանոյց իր Հռոմ հասնիլը։ Թագաւորը անմիջապէս պատասխանելով իր խնդութիւնը յայտնեց բարեբաստիկ ճամբորդութեան և անոր արդիւնքին վրայ, և իր ողջոյնները հաղորդեց արշաւախումբին բոլոր մասնակցողներուն։ Թագաւորը իր հաւանութիւնը տուաւ նաեւ Ամունսէնի փափաքին, իր գտած ծովեզերքը անուանել «Թագաւոր Հաքոն և Թագուհի Մօտ-Լանտ»։

ՔՐՈՆԻԿ

ՄԱՀ

ՎՍԵՄ. ՆԵՐԻՄԱՆ ԽԱՆԻ

Ցաւօք կը ծանուցանենք որ Վիեննայի պարսկական նախորդ դեսպան Վսեմ. Ներիման Խան, որ վերջերս իր անձնական տարութիւնը դարմանելու համար Օսթէնտ (Պէլժիա) գացած էր, մեռեր է նոյն քաղաքին մէջ, Օգ. 29ին (սեպտ 11)։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Վարժարանի Խնամակալութիւնը Դ. օրուան նստին մէջ որոշեց կարգոյ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Վահան քահանային հաղորդել Սանասարեան վարժարանի տեսուչներուն, պաշտօնէութեան, ներքին բարեկարգութեան և վարժարանական ուրիշ կարգադրութեանց մասին տրուած որոշումները, որոնք պէտք է վարժարանական նոր տարեշրջանի առթիւ գործադրուին։ Այս որոշումները կարդոյ Առաջն. Փոխանորդին միջոցաւ պիտի հաղորդուին Սանասարեան վարժարանի Տեսչութեան։

ՊԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ Հայրը իր անձնական տարութիւնը դարմանելու համար ամսոյ մը չափ Պէօյիւքէրէ օգտակոմութեան գացած ըլլալով՝ Փոխանորդական պաշտօնը առժամաբար կը վարէ Ս. Պատրիարք Հօր անձնական քարտուղարներէն Տ. Դաւոնդ Ծ. վ. Դուրեան։

ԱՐՄԱՇԻ Դպրեվանքին մէջ այս տարի Բ. դասարանին համար աշակերտ ներ պիտի ընդունուին։ Ներկայացողները պէտք է իր ձեւին ունենան թաղային վարժարանէ մը շրջաւարտ եղած ըլլալուն վկայականը, նոյնպէս բարի վարուց և ծնունդեան վկայագիր։ Տարիքնին պէտք է ըլլայ առ նուազն 18 և առ առաւելն 22։ Ընտրելիներուն պայմանաժամ տրուած է մինչեւ Հոկտ. 15, ի դիւրութիւն գաւառային թեկնածուներու, որոնք պէտք է դիմեն Պատրիարքարան դրաւորապէս։

ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ մը դաս կը յայտնէ որ Դալաթիոյ եկեղեցիին մէջ պատչաճ երգեցողութիւն չկատարուիր ամէն կիրակի օր։ Հանդիսաւոր օրերուն միայն վերապահուած է կանոնաւոր երգեցողութիւնը, մինչդեռ հասարակ կիրակիները այնչափ անխնամ կերգով կը կատարուի երգեցողութիւնը որ գեղչական եկեղեցիները յիշեցնել կուտայ։ Ցաւալի է որ խնամակալութիւնը պէտք եղածը կը գործադրէ այս մասին։

ՊԵՐԼԻՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ վրայ Հայ երիտասարդի մը յաջողութիւնը ուրախութեամբ կը ծանուցանենք։ Թերթիս Պերլինի հանգերելի թղթակցը Հ. Անդրէասեան էֆ., որուն շահեկան թղթակցութիւնները այնչափ հաճոյքով կը ֆարգացուին, Պերլինի մէջ հիմնած է քոմիսիոնէրական տուն մը և կ'զբաղի ներածութեամբ ու արտածութեամբ ամէն տեսակ ապրանքներու։ Ինք բնիկ Օրտուցի պատուաւոր վաճառականի մը զաւակն է։ Նախ Սանասարեանի մէջ 6 տարի ուսանելէ յետոյ Պէրպէրեանէն շրջանաւարտ ելած է, ետքը գացած է Գերմանիա ուր կը գտնուի տասը տարիէ ի վեր, որուն 6 տարին Պերլին անցուցած է։ Զորս տարի Բօլիթէքնիքական բարձր վարժարանի մէջ ուսանելով՝ մեքենագէտի և ելեկտրագէտի ճարտարագիտութեան փայլուն տիրլսմ ստացած է։ Անկէ ետք 3 տարի շարունակ Պերլինի ամենամեծ գործարաններու մէջ պաշտօն վարելով, գոհունակութեան վկայագիրներու արժանացած է։ Վերջին երեք տարիներու մէջ անկախօրէն կ'աշխատի, Թուրքիայէն ներածելով զանազան ապրանքներ ու Պերլինէն դէպի Թուրքիա արտածելով գերմանական, աւտրիական և զուիցերիական արտադրութիւններ։ Գերման, Պերլինի թագաւորական դատարանին կողմէ վաւերացուած է և պէտք եղած ատեն կրնայ նշանաւոր տուներ իբր référenceներ տալ։ Թուրքիոյ առեւտրականներուն համար կրնայ մեծապէս օգտակար ըլլալ, եթէ ուզղակի ներմուծել ուզող վաճառականներ, ըլլայ փոքրաքանակ թէ մեծաքանակ ապրանքներու համար իրեն դիմեն։ Նաեւ մը վաճառականներ անձամբ Գերմանիա երթալով շատ անգամ չեն կրնար կատարելապէս օգտուիլ, երբ գիտակ առաջնորդ մը չունին։ Մինչդեռ Անդրէասեան էֆ. տեղական լեզուին, բարքերուն, քաղաքին և արտաքին յարմար նիւթերու մասին մեծ հմտութիւն ունի, որոնց շնորհիւ կրնայ շատ օգտակար ծառայութիւններ մատուցանել դիմողներու։ Կը թղթակցի հայերէն, թուրքերէն, գերմաներէն և ֆրանսերէն։ Անդրէասեան էֆ. պատիւ ունեցած է նաեւ իր պատուաւորութիւնը ապացուցանելու Պերլինի օսմ. դեսպանատան, որ կը վկայէ անոր ուղղամտութեանը, պարկեշտութեանը ու փութկոտ գործունէութեանը։ Բացակի պարագայ մըն է ասիկա, որմէ կրնան մեր վաճառականները օգտուիլ, նամակով մը դիմելով սա հասցէին՝ H. Antréassian--Berlin--Fr·edenau։

ԾԱՆՕԹ վաճառական Հաճի Իբրահիմ էֆ. Իբրահիմեան երէկ իրիկուան կառախումբով Եւրոպա մեկնեցաւ։ Կայարան ողջերթի գացած էին Հաճի Մարուքէ էֆ. Իբրահիմեան, Մինրան և Կարապետ էֆ.ք Իբրահիմեան և վաճառական պաշտօնէութիւնը։

Ա.ԶԻ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Յարութիւն էֆ. Կ. Ինճինճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններ եղած են.— Աղանիկ էֆ. Սապոնճեան 54, Սեդրակ էֆ. Խիւսաֆերեան 54 դրուշ։

*** Հանգուցեալ Գրիգոր էֆ. Դաղարոսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 324 դրշ. նուիրած է Հիւանդասոցին հանգուցեալին եղբօրորդին Մինրան էֆ. Դաղարոսեան Եգիպտոս։

*** Հանգուցեալ Գերովբէ էֆ. Խաչկէտերեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 դրուշ նուիրած է Հիւանդասոցին Յակոբ էֆ. Գրիգեան։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Նպաստից Ցանձնաժողովը չատոնց ի վեր պէտք տեսնելով իր հրատարակած Մայրենի Լեզուի դասագրքի չորս հատորները բարեփոխել հիմնովին և պատշաճեցնել մանկավարժութեան յարգանն պահանջմանց, իր հսկողութեան ներքև պատրաստել տուաւ մայրենի լեզուի ուսուցման յարմար դասագիրքերու չարք մը, ութ հատորներէ բաղկացեալ, համաձայն ընկալեալ և հաստատեալ վարժարանական ծրագրին։

Այս դասագրոց չորս հատորներն, այն է Մանկապարտէզի Ա. և Բ. և Տարրականի Ա. և Բ. տարիները ի լոյս ընծայուած և ի վաճառ հանուած լինելով մաքուր տպագրութեամբ, գեղատիպ պատկերներով և օգտակար պարունակութեամբ, կը հրաւիրուին բոլոր գաւառական առաջնորդները, մայրաքաղաքին և գաւառաց Թաղ. Խորհուրդները և Հոգաբարձութիւնները դպրոցի վարիչները և ուսուցիչները, նախապատուութիւն տալ անոնց իրենց դպրոցներուն մէջ, որով և օգնած կ'ըլլան նպաստից մնաուկին, որուն յատկացուած է սոյն դասագրոց հասոյթը և որ ուրիշ օգնութեանց կարգին գաւառներու գիւղական վարժարաններու ալ կը նպաստէ իր միջոցներու ներած չափով։

Գրքերու վաճառման կեդրոնատեղին է Ազգ. Պատրիարքարան, կը գտնուի նաև բոլոր գրավաճառներու քով.

Գին՝ Մանկապարտէզ Ա. տարւոյ 2 դշ.
» Բ. » 3 »
Տարրական Ա. » 3 »
» Բ. » 4 »

Մեծաքանակ գնողաց զեղչագուցիչ գնդշ։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՐՈՒՆ ՅԱԿՈԲԻԿ Ն, ԿԵՍԱՐԵԱՆԻ

Երէկ առտու ժամը 2½ին Պէյիւքէրէի Ս. Հռիփսիմեանց եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը Նշան էֆէնտի Կեսարեանի զաւկին փոքրիկն Յակոբիկ Կեսարեանի։ Հանդէսին կը նախագահէր Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին քարոզիչ Դեր. Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան իր շուրջը ունենալով բազմաթիւ վարդապետներ, քահանաներ և դպիրներ։ Դագաղը շքեղ մահարեմի մը վրայ դրուած էր բարեկամներու ու համակիրներու դրկած տասնի չափ ծաղկեպսակներով զարդարուած։

Արարողութենէն յետոյ դագաղը շքեղ կառքի մը մէջ դրուելով փոխադրուեցաւ Շիշլիի ազգային գերեզմանատունը և ամփոփուեցաւ Կեսարեան ընտանեաց յատուկ դամբարանին մէջ։

Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին մէջ այլոց, Տէրաք՝ Վեմ. Ռոպէր եպիսկոպոս, Յակոբ Էսայեան, Հայ Բողոքականաց աղգապետ Յակոբ Պոյաճեան, Երեւելի Փափազեան, Արշակ Գարակէօզեան, Եդուարդ Գարակէօզեան, Միհրան Կեսարեան, Թումիկ Կեսարեան, Մագուտա Հարենց, Յակոբ Ցանկոյրոփ, Տիգրան Թօգաթեան, Խաչիկ Շահպազ, Գրիգոր Յակոբեան, Սիմոն Գայսէրլեան, Զգօն Խորասանճեան, Զարէհ Խորասանճեան, Եղիազար Ժամկոչեան, Թոմա Կեսարեան, Նշան Փափազեան, Ստեփան Կիւլէսէրեան, Գասնիկ և Մեբասեէտի էֆ.ք և այլ բազմաթիւ բարեկամներ և համակիրներ։

Մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալին ծնողաց Տէր և Տիկին Նշան Կեսարեանի և համայն Կեսարեան ու Գարակէօզեան ընտանիքներուն։

*** Գալֆեան Որբանոցի Խնամակալութիւնը ներքակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ վաղամեռիկ Յակոբիկ Կեսարեանի մահուան առթիւ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Որբանոցին։

Յովհաննէս էֆ. Գարակէօզեան 5, Տէր և Տիկին Սրամ ՃԷվահիրճեան 1, Տէր և Տիկին Յակ, Սրբքեան Խան 1, Տէր և Տիկին Արշակ Գարակէօզեան 1, Տէր և Տիկին Երուանդ Փափազեան 1, Տիկին Վերժին Ցնտգեան 1, Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեան 1, Սրամ էֆ. Գարակէօզեան 1ական օսմ. ոսկի։

Տէր և Տիկին Նշան Կեսարեան, Կեսարեան և Գարակէօզեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուեցան փոքրիկն ՅԱԿՈԲԻԿ ԿԵՍԱՐԵԱՆի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Այրի Տիկին Պետրոս էֆ. Ա. Ազարեան, Տէրաք Երուանդ եւ Արիստակէս էֆ.ք Ազարեան, Տէր եւ Տիկին Լեւոն էֆ. Կիւրեղեան եւ զաւակն, Օր.ք Զապել, Ռիթա եւ Նեբատրինէ Ազարեան, Տէր եւ Տիկին Յովսէփ էֆ. Ազարեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Անտոն էֆ. Տիւզ եւ զաւակունք, Վսեմ. Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ էֆ. Հէքիմեան եւ զաւակունք, Տիար Բիւնէ էֆ. Մարուշ, Այրի Տիկին Յակոբէ էֆ. Ազարեան եւ ընտանիք, Այրի Տիկին Ժողէֆ Ազարեան եւ ընտանիք, Այրի Տիկին Անտոն էֆ. Ազարեան եւ ընտանիք, Տէր եւ Տիկին Բիւսոլֆ Քանն եւ ընտանիք և համայն ազգականք դառնակսկիծ ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն թէ

ՎՍԵՄԱՓԱՅԼ

ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. Ա. ԱԶԱՐԵԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՒԵՏՐ. ՍԵՆԵԿԻ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

արդիւնալից կենօք կեցեալ և կազդուրեալ կրօնից վերնէն Սուրբ Երրորդոյ մխիթարութեամբ՝ կնքեց իր մահկանացուն ի Ֆրանցէնսպատ (Աւստրիա), ի 21)8 Սեպտեմբերի տարւոյս։

Տխրազգեաց կողակիցն, զաւակունքն, թոռն, հարազատ եղբայրն և համայն գերդաստանն, անմխիթար սրտիւ կը հրաւիրեն զբարեկամս և զծանօթս ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր արարողութեան, որ պիտի կատարուի, առաջիկայ Հինգշաբթի օրը 1)14 ամսոյս, ժամը 7½ին (Ք. Թ.), յեկեղեցւոյ Սրբոյն Պողոսի, որ ի Պէօյիւքտէրէ։

Պեօյիւքտերէ, 29/11 Սեպտ. 1906

Մանաւոր չոգենաւ մը, Շիրքէթի Խայրիէյի Թիւ 49, պիտի մեկնի կամուրջէն ժամը ճիշտ 6ին (Ք. Թ.) դէպի Պէօյիւքտէրէ, հանդիպելով Պէշիքթաշ, Արնաւուտքէօյ, Պէպէք, Եէնիքէօյ և Թարապիա, ապա ժամը 9ին պիտի վերադառնայ կամուրջ հանդիպելով նոյն նաւամատոյցներն։

Կը խնդրուի ծաղկեփունջ չառաքել։

Մահագդ չընդունողներէն կը խնդրուի զայս իբր այն նկատել։

Սիմոն էֆ. Պ. Գափամաճեան, Որ. Վասիլուէի Պ. Գափամաճեան և Արապեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք ներկայ գտնուեցան ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՐՈՒՍ ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Շնորհակալիքս կը յայտնեմ Տօքթ. Պողոս էֆ. Ինճէեանի որ իր մանկաբարձական ճարտարութեամբ փրկեց կինս ամենադժուարին որդեծնութեան մը միջոցին, և այսպէս ինձ պարգեւեց կնոջս և նորածին որդւոյս կեանքը։

ԳԻՒՏԳՈ ՍԻՆԻՄԵԱՆ

Կեսիկ Փաշա

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

Սեպտ. 12 1906

Ֆրանսական 3%	97.37
Օսմանեան Միացեալ	97.35
Երկաթուղի	144.—
Պանք Օթթոման	671.—
Րէժի	445.—
Թրանսվալ	55.25

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Զբրաաթ Պանդաոը մուգայիալէ-բինտէն իզ. Սալահէտտին պէյ բիւթ-պէի Սանիյէ սընըգը ս. նիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

* * *

Մէարիֆ նէզարէթի թէֆթիշ վէ մուայենէ հէյէթի ազալըզնա միսթախտէմիյն մէարիֆտէն Նէճաթի էֆ. թային պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Տարիւլ Աճիզէ մաքթուա մէմուրը Պահրիյէ միրիւիվալարընտան սատա. Ալի բաշայա իքինճի բիւթպէտէն Մէճիթի նըշանը զիւանը.

Քիւարիի հազրէթը Շէհրիյարիտէն Սըտգը վէ Հիւսնի վէ Հասան էֆ.էրէ իւչիւնճիւ վէ Էյուպ էֆ.յէ տէօրտիւնճի վէ Թաթլըճը պաշը Հասան էֆէնտիյէ իւչիւնճիւ բիւթպէյէտէն Օսմանի.

Պրուսա Մէքթէպը Իսատիի միւլքիսի միւտիրի իզզ. Ահմէտ Հիլմի վէ միւտիր սանիսի Ահմէտ Շիւքրի պէյլէրէ տէօրտիւնճի բիւթպէյէտէն Օսմանիրընշանը ալիւերի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Սելանիկի Նահանգին մէջ վերաքննիչ ատեան մը հաստատուեցաւ, որուն ընդհ. դատախազի օգնական կարգուեցաւ նահանգին կեդրոնական նախագահ ատեանին աւագ հարցաքննիչ Ապտուլլահ Խալիս պէյ։ Մանասթիրի վերաքննիչ ատեանին ընդհ. դատախազի օգնական կարգուեցաւ Կէօրիւճէի առեւտրական ջնջեալ դատարանին նախագահ Ասրքի պէյ։ Բոսովայի վերաքննիչ ատեանին ընդհ. դատախազի օգնական կարգուեցաւ Թիմուր Հիսարի նախագահ պատժական ատեանին նախագահ Թաքսիտին էֆէնտի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՏՈՒՄ մը կը ծանուցանէ թէ Նախարարաց Խորհրդին որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, ապկից վերջ ո՛և է պաշտօնատան մատուցուած ամէն տեսակ խնդրագրերէ արձանագրութեան տուրք (գայտիյէ) պիտի չառնուի։

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Ռուս դեսպան Մ. Զինովիէվ, որ իր կերկիրը կը գանուէր, երէկ առաւօտ Պոլիս ժամանեց դեսպանատան Թէրեզ պատկանաւով, որ յատկապէս Օտեսա գացած էր։ Դեսպանը Պէօյիւքտէրէ եկաւ։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ դեսպանական հիւրասիրական կալիպ պէյ բարի գալուստ մաղթեց Մ. Զինովիէվի։ Բ. Դրան կողմէ ալ Սէֆա և Սաատէթտին պէյերը բարի գալուստ մաղթեցին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ.— Մօնիթէօր կ'իմանայ թէ, Ղալաթիոյ սակարանին չուրջ վերջերս մամուլին մէջ յուզուած խնդիրներուն հետեւանքով, պիտի վերաքննուի Սակարանի Կանոնագիրը, որ օտար սակարաններու, մանաւանդ Պէրլինի Սակարանին կանոնագրին համաձայն պատրաստուած է։ Պետական Խորհուրդը արդէն իսկ սկսած է զբաղիլ այս խնդիրով, Սակարանի գործերուն մէջ կանոնաւորութիւնը ապահովելու համար։

ՔԱՆՍՏԱԿԱՆ ԵՒ ԽՈՌՎԱՐԱՐ.— Պոլսոյ Եղեռնադատ ատեանը ի բացակայութեան դատեց Մուսանիոյ մաքսատան տեսուչ Սավֆէթ պէյի որդին՝ մաքսային վարչութեան քննիչ մարմնին դիւանին քարտուղարներէն Հագգէն, որ կիպրոս փախչելով, յեղափոխականներուն միացած էր։ Դատարանը զայն դատապարտեց 3 տարի բերդարգելութեան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկման և գրաւուած գոյքերուն մասնակարարութեան։

*** Զերբակալման հրամանագիր մը հրատարակուեցաւ Ցէէնէր բնակող ձրկնորս և սուզակ կուլ Անտրէայի դէմ, որ ամբաստանուած է թէ Օսմ. երկիրները հրանիթեր մտցուցած է։ Ասիկա փախստական է։ Հետեւաբար հրաման տրուեցաւ ամէն կողմ ձերբակալել զայն ուր որ տեսնուի, որպէս զի արդէն իսկ ձերբակալուած իր ընկերներուն հետ դատուի։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Զինուորական ջոկատ մը, Բեւդրաքի Մատենի անուն տեղը, մնաց ձեռք անցուցեր է Եորկաքի աւազակը ու երկու ընկերները, որոնք Բէսէնտիրէի գաւառակին մէջ կ'ապաստակէին։

ՕՍՄԱՆԻԷ ԹԷՂԵԲԷՐԻՍԻՆԵՐԸ.— Ինչպէս յայտնի է, Օսմանէէ Թէղեբէրէսիներէն առնուած 100 փարային 40 փարան, մարդահամարի կանոնագրին համաձայն, Օսմ. Թէղեբէրէսիին ծախքն է, 40 փարան՝ դրոշմաթուղթի կանոնագրին համաձայն՝ անոնց փակցուած դրոշմաթուղթին արժէքն է, իսկ 20 փարան ալ զինուորական սպառազինմանց իբրեւ նպաստ կ'առնուի։ Արդ, իմացուած ըլլալով որ Պոլսոյ մէջ հիմայ կատարուող մարդահամարին առթիւ վերոգրեալ Թէղեբէրէսներէն աւելորդ դրամ կ'առնուի, մարդահամարի վերատեսչութիւնը պայծառապէս կը ծանուցանէ թէ որոշեալ 100 փարայէն եթէ աւելի դրամ պահանջուի, տեղեկութիւն տրուի նոյն վերատեսչութեան որպէս զի հեղինակները օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկուին։

ԻՊՐԱՀԻՄ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ.— Կայս. Պալատին թարգման և Արաբոդապետ Իպրահիմ Բասիս փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ, Պէպէքի իր ապարանքին մէջ, առջի գիշեր ժամը 3ին։ Իպրահիմ փաշա 1268ին ծնած էր Պոլսոյ մէջ, և որդին էր Ներքին գործոց նախարարութեան քարտուղար Սալպ պէյի։ Տասնըչորս տարու էր ելլա մտաւ կառավարական պաշտօնի մէջ, իբր օգնական-քարտուղար Մեծ-Եպարքոսութեան թղթակցութեանց դիւանին, և նոյն տարին ստացաւ Սալիսէի ատիճան։ Սուրիոյ կուսակալութեան օգնական մէքթուպճի եղաւ, և յետոյ դարձեալ Մեծ-Եպարքոսութեան թղթակցութեանց դիւանին անդամ։ Զանազան պաշտօններ վարեց և տակաւ բարձրանալով 1315ին կարգուեցաւ Տիվանը Հիւմայունի թարգման և կայս. Պալատին աւագ Արաբոդապետ։ Երկու տարի առաջ բարձրացաւ Վէզիրութեան։ Հմուտ էր Եւրոպական լեզուներու։ Ունէր Ականկուռ Օսմանիյէ և Մէճիտիյէ և Իֆթիխարի պատուանշան, Թուրքահեղէն պատերազմի չքաղրամ և Իմթիյազի և Լիւգաթի ոսկի և արծաթ չքաղրամ, Իտալական Թագ Բ., Հելլենական Ս. Փրկիչ Բ., Ռուսական Ս. Սթանիսլաս Ա., Պարսկական Առիւծ և Արեւ ականկուռ, Սպանիական Իզաբէլլա կաթոլիկ՝ Բ., Բրազիլական Թագ՝ Բ., Հոլանտական Առիւծ և Թագ՝ ականակուռ, Բարատաղի Տանիլօ՝ Բ., Ֆրանսական Պատուոյ Լէգէոն՝ Դ., Աւստրիական՝ Ֆրանց Եոզէֆ՝ Ա., Շուէտական Ս. Օլաֆ, Դանիական Տանեբրոգ՝ Բ., Ճաբոնական Մագող Արեւ՝ Բ., սերպական Թագովօ՝ Ա., Սիամական Թագ՝ Ա., Հաչէչական Ս. Սողոմոն՝ Ա., Պելգիական Լէոբոլտ՝ Բ. և պուլկարական Ս. Ալեքսանդր՝ Ա. կարգի պատուանշանները։ Իպրահիմ փաշայի յուղարկաւորութիւնը երէկ մեծ շքով կատարուեցաւ Պէպէքի մէջ, ի ներկայութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։ Մարմինը ամփոփուեցաւ իր յատուկ դամբարանին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ հրամայել որ յուղարկաւորութեան ծախքը Անձնական Դանձէն հոգացուի։

*** Էմիրնէի կուսակալի օգնական Բիւքրէտտին պէյ, որ հիւանդ ըլլալով կը դարմանուէր Գուրուչէշմէի ծովեզերեայ ապարանքին մէջ, առջի գիշերը մեռաւ։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուելով մարմինը Սամաթիա փոխադրուեցաւ եւ Սիւմպիւլ էֆէնտի թէքբէին պարտէզին մէջ ամփոփուեցաւ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՌՆԱՅԻՆ.— Երկաթուղիներու ընդհ. Տնօրէն Մ. Ունթէրպերկ Պէլգրատ գնաց համաձայնելու սերբ երկաթուղիներու վարչութեան հետ, որպէս զի Արեւելեան Ճեպընթացին ժամանակացոյցը փոխուի։ Կը ծանուցուի թէ արդէն համաձայնութիւն գոյացած է 7 ժամ կարճեցնելու համար Վիէննայէն Պոլիս ճամբորդութեան տեւողութիւնը։ Այս ծրագիրը պիտի ենթարկուի երկաթուղիներու միջազգային համաժողովին որ Տրէզդայի մէջ մօտերս պիտի գումարուի։

ԹՈՒՐՔԻՍԵՐՊ առեւտրական դաշնագիրը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, ստորագրած են Կայս. կառավարութեան կողմէ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա և Սերպիոյ կողմէ ալ Պոլսոյ դեսպան Մ. Սիմիչ։ Նկատելով որ դաշնագիրը վաւերացած է Կայս. Իրատէով, նկատելով որ Սերպիոյ կառավարութեան կողմէ քննուած ու վաւերացած չէ, քանի որ Սքուպշթինային գումարումը հաւնիս հոկտեմբերին տեղի պիտի ունենայ, ուստի այդ դաշնագրին գործադրութիւնը չյապաղեցնելու համար երկու կառավարութիւնները որոշեցին առժամաբար զայն գործադրել, մինչեւ որ Սերպիոյ կառավարութիւնը կատարէ վաւերացման գործողութիւնը։ Այդ դաշնագիրը սեպտ. 1/14էն սկսեալ գործադրելի ըլլալու համար, առջի օր ծանուցագիրներ փոխանակուեցան Արտաքին գործոց նախարարութեան և Սերպիոյ դեսպանատան միջեւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԳԱՆ և Թղթատարական վերատեսչութեան վիճակագրութեանց դիւանին Տնօրէն կարգուեցաւ օգնականը՝ Ղալիպ պէյ։

ՀԱՄԱ–ՀԱԼԷՊ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Համայէն Դամասկոս ու Պէյրութ երկարող երկաթուղիի գիծը ամիսէ մը պիտի բացուի, կայս. Ծննդեան տարեդարձին առթիւ, և պիտի դրուի շահագործման։ Այժմ կառախումբերը երբ Հալէպէն մեկնին իրիկուան եւրոպական ժամը 6½ին, Համա կը հասնին կէս գիշերէն ժամ մը ետք և անկից Դամասկոս կը մեկնին ուր կը հասնին յաջորդ օրուան իրիկուան ժամը 4½ին և Պէյրութ ալ ժամը 5½ին։

ՑՈՅՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ.—Վաղը Սեպտ. 1, Ֆէէնէրի Պարարքարանին մէջ պիտի ծանուի եկեղեցական Ինֆիբիտոն նոր տարին։ Այս արարողութեան հետ պիտի կատարուի նաև ուրիշ մը, որ երկու տարէ ի վեր հաստատուած է, Բամաքարխթոս Աստուածածնին հանդէսը, որուն խիստ հին պատկերը պահուած է այդ եկեղեցիին մէջ։ Շերջաբերականի մը համաձայն այս վերջին հանդէսը պիտի կատարուի նաև Պոլսոյ չրջանակին բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։

ՄԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ.— Եէնի Ճամիի և Գալաթիայի մէջ եղածներուն նման, Բերայի մէջ ալ ժամ մը վաճառանոց մը պիտի հաստատուի։ Արդէն Թաքսիմի կողմը տեղ մը որոշուած է վաճառանոցը բանալու համար։ Սապան կ'իմանայ թէ Քալեօնճու Քօլլուքի կողմն ալ պիտի բացուի հատ մը։ Դիւները պիտի ըլլան քըվրընըք Եուկէս ղրշ. և քարասան 5 ղրշ.։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ գումարուելիք անթել հեռագրի միջազգային համաժողովին Կայս. կառավարութիւնն ալ հրաւիրուեցաւ։

ԿԱԶԻ ՏՈՒՐԲԸ.— Թաղապետութեանց կողմէ զանձուած կազի տուրքերը կանոնաւորապէս գանձելու համար, որոշուեցաւ հաւաքիչներուն տրուած հարիւրին երեք վարձքը ութի բարձրացնել։

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը հետեւեալ հրամանգները ղրկեց պէտք եղած տեղերը.— Նկատելով որ փորձով հաստատուած է թէ վեց ամսուան յղի կովերուն յղութիւնը գիւղական կերպով հաստատել անկարելի է, և նկատելով որ այս միջոցիս մեծ թիւով մորթուած կովերու մէջ յղիներ ալ կան, ծանոյց թաղապետական շրջականերուն թէ սպանդանոցներու մէջ անասուն մորթելու գործողութիւնը, ըստ սովորութեան, ցորեկուան ժամը 3ին կատարուի և որոշեալ ժամանակէն դուրս տեղի չունենայ։ Ծանուցուեցաւ Բերայի թաղապետութեան քննիչ-անասնաբոյժին որ ամէն առեն սպանդանոցները այցելէ, արտօնութեամբ մորթուած կովերը մորթուելէ ետքն ալ քննելու համար։ Թէեւ կովերու սերընդագործութեան թուականը նկատողութեան առնելով անոնց չատերուն վեց ամսուան յղութիւնը օգոստոսի վերջերը կամ սեպտեմբերին կը պատահի, սակայն ժամանակէն առաջ սերնդագործութիւն ալ տեղի կ'ունենայ, որով չորս սպանդանոցներու մէջ քննիչ-անասնաբոյժ Ցակոբ էֆ. չի կրնար հասնիլ հարկ եղած քննութեան, ուստի առանձնոց մորթուելու պահուն Պոմոր էֆ. ալ ներկայ պիտի գտնուի։ Սպանդանոցներու մէջ մորթուած անասուններէն որոշեալ քանակութենէն աւելի հանուած ձագերուն և անոնց մայրերուն միսերը իսկոյն պիտի գրաւուի։ Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին սպանդանոցներուն մէջ ալ դեր-հաղարպետ Իսմայիլ Հագգը էֆ. քննութիւն պիտի կատարէ։ Բերայի Եէնիշէհրի կողմերն ալ կովերու մորթուիլը պիտի արգիլուի։

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԴՈՐԳ ՄԸ.— Առջի օրը Մեծ Շուկային մէջ երկու հարիւր երեսուն ոսկիի ծախուեցաւ Սպահանի հին գորգ մը։ Աճուրդը սկսած էր տասը ոսկիով, սակայն հետզհետէ աւելցաւ և վերջապէս 230 ոսկիի մնաց Պ. Բիէրնոյի վրայ։ Այդ գորգը ունի երկու կանգուն լայնութիւն և երեք կանգուն երկայնութիւն. մէջտեղէն երկուքի բաժնուած է։ Մասնագէտներ կ'ըսեն թէ չորս-հինգ հարիւր տարուան հնութիւն մը ունի և թէ անչուշտ գնողը պիտի կրնայ մէկ քանի պատիկ աւելի գինով ուրիշին ծախել։

ԿՈՎԵՐՈՒ ՀԻԻԾԱՆՈՑԸ.—Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ Ռուսիայէն Պոլիս բերուած կովերը մեծ մասամբ հիւծախտաւոր են և նկատելով որ կաթը մնունդի էական պէտքերէն մին է, որով հարկ է «թիւպերքիւլիոն»ի ներարկումով այդ կովերուն առողջական վիճակը քննել, որոշեց ըստ այնմ հարկ եղածը ի գործ դնել. նաեւ կովի ախոռները Պոլսոյ պարիսպէն դուրս օդասուն տեղեր կառուցանել, վասն զի քաղաքին մէջ ախոռները օդաւէտ տեղեր չգտնուելով, կովերը մեծ մասամբ հիւանդութեան կ'ենթարկուին։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ Գ. վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Սեպտեմբեր 2, չորեքշաբթի օր ժամը 7ին Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնարանին մէջ։ Վիճակահանութեան տոմակները ծախողները չորեքշաբթի մինչեւ ժամը 7ին պէտք է վերադարձնեն չծախուած տոմակները, Երկրագործական Պանքային կեդրոնական վարչութեան և կամ մինչեւ 6½ կամուրջին գլուխը յիշեալ վիճակահանութեան մասնաճիւղին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ վիճռաբեկ ատեանը վաւերացուց Երզնկայի նախադատ պատժական Ատեանին այն վճիռը, որով 5 տարի բերդարգելութեան դատապարտուած էր յեղափոխական ընկերութենէն Քէմախցի Մարտիրոս Քէշիշեան։

ՄՆԱՆԿ.— Ծովային առեւտր. դատարանը մնանկ հռչակեց Մեծ-Շուկայ, Բուլուճճըլար, թօշաքճի Քարաթէրզեանը։ Ժիւժ քօմիսէր կարգուեցաւ դատարանին անդամ Մարգար էֆ., իսկ առժամեայ սէնտիք՝ փաստաբան Սարգիս էֆ. Այճեան։ Մնանկ հռչակուեցաւ նաեւ Բուլդունճուք բնակող կալուածական ճարտարապետ Սամուէլ Պէհոր Մուչ։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.—Թուրք թերթերը կ'ըսեն թէ նախընթաց օր Դասըմ Փաշայի մէջ մեռած է Շէյխ Սէյիտ Էսատ էֆէնտի, հարիւրամեայ տարիքին մէջ։ Մինչեւ վերջին վայրկեանը իր միտքի պայծառութիւնը պահած էր։

ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ.— Կուրթիի չոգենաւերէն մէկին մէջ, առջի օրը, արկած մը պատահեցաւ։ Այդ չոգենաւը Տրապզոնէն Պոլիս կուգար։ Ուղեւորներէն Ապպի անուն մարդ մը նաւապետին քովը կեցած չորս կողմը կը դիտէր, երբ ոտքը զրկի չլթային կռչեցաւ և ոտքը կտրեցաւ։ Ապպի հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՏՈՒԱՄ.— Պուլկարիոյ Պանքի գլուխին անտառապահը ոստիկանութեան տեղեկացուց թէ Նոյն գիւղացի Վէլիսն Սթոյանովի դիակը գտած է։ Սպանութեան հեղինակը ձեռք ձգելու համար ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկելով, ամէնէն առաջ ձերբակալեց անտառապահը։ Այս վերջինը երբ նեղը դրուեցաւ ամէն ինչ խոստովանեցաւ։ Հակցուեցաւ թէ անտառապահը զոհին կնոջ հետ համախորհուրդ Սթոյանովի դէմ սպանութեան գործեց։ Բայց վայրագ կինը ոճիրը միանգամ ընդ միշտ վճռելու համար, և ձեռքովն իսկ ազատելու համար իր էրկանը ձեռքէն, իր սիրահարին՝ անտառապահին՝ հրազէնը առաւ և կրակելով սպաննեց ամուսինը։

ԿԵՂԾԱՐԱՐՆԵՐ.— Մուսուլի մէջ ձերբակալուեցան երեք ոսկերիչներ Ասզիզ, Իսա և Ապտիւլ-Բէզաք, որոնք կեղծ դրամ կը պատրաստուէին։ Իրենց խանութներէն գործիքներ գտնուեցան։

ՍԻՐԱՑԻՆ ՈՃԻՐ.— 18ը տարու սպասուհի մը, Նիքոլինա Բէնքովա, անցած երկուշաբթի Սոֆիայի մէջ, իր սիրոջը պարտէզին մէկ ծառէն կախուած գտնուեցաւ։ Այս անձնասպանութեան պատճառը սիրային խանգավառութիւն մըն էր։ Նիքոլինա, գեղանի և արքնի աղջիկ մը, թաղին երիտասարդ մէկ մասվաճառը կը սիրէր, զոր գիւղերները իր սենեակը կ'առնէր գաղտնօրէն։ Այս մեղապարտ յարաբերութիւնները չուշացան պտուղ մը տալէ։ Այն տեղն միայն սպասուհին հակցաւ իր մէկ սխալը։ Ի զուր աղաչեց պղատեցաւ իր տարիւորին որ զինքը չի լքէ։ Մասվաճառը անողոք էր։ Անձնասպանութեան նախորդ իրիկունը սպասուհին տեսնուեցաւ փողոցը և լսուեցան անոր հեկեկանքները՝ մասվաճառին առջեւ։ Բայց մարդը անդրդուելի էր։

Պատասխանը մերժողական էր որ հէգ աղջիկը իր ամօթը ծածկելու համար վերջ տուաւ իր կեանքին։ Իր աչերը դուրս եկած էին և ուշ պիտի դառնային։ Օգտուելով այս բացակայութենէն Նիքոլինա առաւ չուան մը ծառի մը կապեց և վիզէն անցնելով կախուեցաւ։

ՈՃԻՐ.— Քանթարճիլարի մէջ բնակող մանիֆաթուրայի վաճառական Բիզէցի Սալիհ և ընկերը Զէյտմ Մէյտանցի Մուհին՝ նախընթաց գիշեր Ղալաթիա, Շերպէթխանէ փողոցը երգեցիկ սրճարան մը նստած էին։ Այս պահուն Սիւլէյման և Մանավ Ալի ասոնց քովը գալով կ'սկսին հետերէն կռուիլ։ Ալի կը վիրաւորէ Սալիհը թեւէն։ Ոճրագործները թէեւ կը ձերբակալուին, բայց Սիւլէյման կը յաջողի խոյս տալ։ Ոստիկան Պէքիր էֆ. ոճրագործը ձերբակալելու համար կ'սկսի զայն հալածել, բայց Սիւլէյման այս հետապնդումէն կատղած՝ դաշոյնով աջ կողէն կը վիրաւորէ զինքը հալածող ոստիկան Պէքիր էֆէնտին և հինգ անգամ ալ հրաձէն կը պարպէ։ Ոստիկանութիւնը սակայն յաջողեցաւ յիշեալ ոճրագործը ձերբակալել Մէլանիայի հանրատան մէջ, ուր յիշեալը ձեռքէն վիրաւորեց նաեւ ոստիկան Մէհմէտ էֆէնտին։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Խագիւղ, Եէնի Մահալլէի բնակիչներէն մանավ Արթին՝ նպարավաճառ Վասիլի խանութին առջեւէն անցած միջոցին սրտի հիւանդութենէն յանկարծամահ եղաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 17 սեպտ.— Նախարարաց Խորհուրդը այսօր նիստ գումարեց Մ. Ֆալիէռի նախագահութեամբ, և քննեց այն խնդիրը թէ եկեղեցիի և Պաստութեան բաժանման օրէնքին գործադրութիւնը ինչ հետեւութիւններ կրնայ ունենալ։ Նախարարաց Խորհուրդը վերջը որոշեց կատարելապէս գործադրել նոյն օրէնքը։

ՄԻԼԱՆ.— Արտաքին գործոց նախարար Մ. Թիթոնիի նախագահութեան ներքեւ, Խաղաղութեան երկրորդ Համաժողով մը պիտի գումարուի սեպտ. 15ին։ Ի մէջ այլոց ներկայ պիտի ըլլան Պառոնուհի Սիւտնէր և Զօրավար Թիւր՝ Ռուսիոյ կողմէ։ Մ. Մ. Ֆրեսերիք Բասի, Տ'Էդուռնէլ աբ Ֆռանսան և Ռիչէ՝ Ֆրանսայի կողմէ, Մր. Սդրաուս՝ Ամերիկայի կողմէ, և Մր. Էվընս և Մր. Մնաբ՝ Անգլիոյ կողմէ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսրը վաւերացուց Սմոլրի ռուսական երկաթուղին ծրագիրը՝ Բոքրովսքաայէն մինչեւ Խապարովսք։ Ամէն ազգէ ձեռնարկուներ պիտի հրաւիրուին՝ չինութիւնը սանձնելու պետութեան երաշխաւորութեամբը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհելմ կայսրը ներկայ պիտի գտնուի Պաուէնի մեծ-դուքսին ոսկիէ հարսնիքին, որ սեպտ. 26ին պիտի տօնի նաև իր ծննեան ութսունորդ տարեդարձը և իր գեսութեան յիսնամեայքը։

ՊՐՈՒՆՍՎԻԳ.— Պրունսվիքի դըքսութեան խնամակալը՝ Բրուսիոյ Սալպերթ իշխանը, այսօր կաթուած ունեցաւ։ Վիճակը մահացուցիչ կը պատճառէ,

ՎԻԵՆՆԱ.— Եգիպտոսի Խիվը, այսօր տեսակցեցաւ Վիեննայի Օսմ. դեսպան Մահմատ Նէշիմ փաշայի հետ։

ՐԻԼ.—Ռուսական Զարեւիչ, Սլավա և Պոկադիր մարտանաւերը, որ հոս եկած էին ամսոյս 5ին, ածուխ առնելու համար, այսօր մեկնեցան։

ՄԱՏՐԻՏ,— Աղատական մամուլը կը զգուշացնէ Լորէզ Տոմինկուէզի դաշինքը ըսելով թէ կաթոլիկ կուսակցութիւնը և պահպանողականները յայտնապէս կ'աշխատին Դանլիճը ձգել։ Կ'ըսուի թէ դատական նախարար Մ. Բոմանոնէս պիտի քաշուի պաշտօնէ։ Կաթոլիկ թերթերը կ'ըսեն թէ այժմեայ հակակրեր քաղաքականութիւնը պիտի չյաջողի, և պահպանողական Մ. Մաւրա իշխանութեան պիտի անցնի։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կը հաստատուի թէ Ֆրանց Եոզէֆ կայսր Սեպտ.ի վերջերը պիտի երթայ Բեչդա, և ամիս մը պիտի մնայ հոն։ Կայսրը պիտի նախագահէ մաճառ պատուիրակութեան նիստին, և կարեւոր ճառ մը պիտի արտասանէ։

ԲԷՇԴԱ.—Արշիդուքս Ֆրանց Ֆերտինանտ ժամանեց հոս, ամագին թիւով ժողովրդեան խանդավառ ցոյցերուն մէջտեղ և Միրամար նաւով գնաց Լուսէն, ուր քիչ մը կենալէ վերջ անցաւ Լիսա։ Նաւային ռազմախրոցները այսօր պիտի սկսին։

ՃԵՆՈՎԱ.— Սիրիոյ նաւաբեկութեան վրայ կատարուած քննութեան հետեւանքով, աղէտին պատասխանատու հռչակուեցաւ նաւապետ Բիքքոնէ, որ դատարան պիտի քաշուի։

ՀՌՈՄ.—Թանձէրի իտալական դեսպան Մ. Մալմուզի Թօքիոյի դեսպան կարգուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ գաղթային վերատեսուչ իշխան Հոհենլոհէ հրաժարեցաւ, և իրեն տրուեցաւ Կարմիր Արծիւի պատուանշան։ Իշխանին յաջորդեց Մ. Տէրնպուրկ, որ ստացաւ «Վանմաչուք» տիտղոսը։

ՈՒԱՇԻՆԳՏՈՆ.—Արտաքին գործոց նախարար Մր. Բուդ կը շարունակէ իր ճամբորդութիւնը, և Թալաս ցամաք եկնելով գնաց Լիմա, ուր ոգեւորեալ ընդունելութիւն գտաւ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

Ընթացք Ընթերցանութեան. ԴՊՐՈՑԻ ԳԻՐՔԸ. կը բաղկանայ 6 մասերէ՝ Զը Մանկապարտէզի և 4ը նախակրթարանի համար. պատկերազարդ և դիւրուսոյց մէթոտով յօրինուած։ Ուղղակի դիմողներուն մեծ զեղչ։

ԲԱՌԳԻՐԲ Անգղ—Հայ. Վ. Ց. Ցաքոբեան. ընտիր թղթի վրայ տպուած ու փառակազմ. գին 108 ղրշ.

ԲԱՌԳԻՐԲ Հայ—Դաղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան, կը պարունակէ նաև յատուկ անուանց Բառգրգուկ մը. Գին 15 ղրշ. մէջ։ Այն երկու Բառգրոց փոսոը և ուղղուած տեղը հասցնելը դրատան վրայ է։ Ամէն յանձնարարութիւն խնամով ու ճշդիւ կը կատարուի։ Դաղղ. նշանաւոր հեղինակաց զանազան գործեր կես գինով։ Վարձու գիրք կը արուի։ Դիմել ուղղակի Դրատունը՝ Պահէք Գաբու, Բասիմ Փաշա խան առ Զ. Թոքատեան։ 8—4

ՀԱՍԱՆ ԷՖ.Ի ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԸ

այս իրիկուն ժամը 2½ին. Սկիւտար, Պաղլար Պաշիի Թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ

ԱՇԸՂԼԱՐ

ծիծաղաշարժ թատերախաղը.

ՊԱՐԵԻԵՐԳ

Մասամ Վերժինի եւ Էյեմիի կողմէ

Եռանկիւն մարքայով ռուսական անխարդախ լասթիքներու աղբը կարդալ Դ. Երեսս։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	103.28
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	103.28
Երէկուան էն բարձր գինը	»	103.29
» էն վար գինը	»	103.27½

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	144.—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	144.12½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	144.25
» էն վար գինը	»	143.87½

Շերքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	39.50
Շերքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.25
Միտիլլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի «	ֆր.	173.
Քոնէքսիայ	Ա. Ո.	10.—
Քարասու Բրէվիէժիէ	ֆր.	162.—
» Օրտինէռ	»	151.—
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.50
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	9.17
» պարտաթուղթ	ֆր.	490.—
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	»	319.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	454.—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էմիքս. 1886		332.
» » » 1903		267.25
Թրանսվալ		53.

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	262.50
Պանք Նաս. Կրէս.	»	432.50
» « » Նոր	Օ.Ո.	4.01
Լաւրիոմ	ֆր.	56.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. ֆր.
Ֆրանսական ոսկի	87.10
Անգլիական ոսկի	109.35
Բոլ	90.30
Մէճիտիյէ արծաթ	107.14
Բուպլի թղթադրամ	8.67
Քրիմիդ	50.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	109.22½
Բարիզի » »	ֆր.	22.97½
Վիէննայի » »	քուրօն	21.91
Պերլինի » »	մարք	18.68

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

11 Սեպտեմբեր 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%	97.20
Օսմ. միաց. գոնս. 4% բաց.	97.47
» » » գոց.	97.47
Բուսմէլիի երկաթուղի ֆր.	144.50
Բէյժիի պարտաթուղթ »	446.—
Օսմանեան մաքս »	—.—
Օսմանեան Պանքա »	668.—
Քրէտի Լիոնէ »	1493.—
Բարիզի Պանքա »	1550.—
Աւստրիական Ռանթ	4% —.—
Իտալական »	5% 102.75
Ռուսական »	4% 1901 58.50
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4% 97.10
Պալիա Քարա Այտըն ֆր.	678.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

11 Սեպտեմբեր 1906

Անգլիական Ռանթ	86.18
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց.Գ.Կ.	97.12
» » » գոց. »	97.—
Օսմ. Պանքա	16.50
Պուլկարական 1892	100.50
Ռուսական 4% 1898—89	71.50
Ցունական Ռանթ	42.25
Զարթրքթ	1

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՍԱՅՈՒՆ ՆԷԶԱՐԵԹԸ ՃԷՒԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Իմաթթը Ամերիկ եչուն պիր սէնէ-լիք օլմաղ իւզրէ միւպայասընա լիւ-զում կէօրիւնէն 28000 չուվարան 28 800 չուվարա գասար սագիրին պէնէր չուվալը մէճիտի 19 զրուշ հիսապրյա 60 զրուշ 31 լարա 70 նանթիմատ թա-լիպի էօնէսմինտէ օլսուզրնտան, վէ էյլուլրն 4ինճի բարար իրթէսի կիւնիւ սասթ 10ա գասար հէր գաչ բարա թէնզիլ օլունուր իսէ գապալ օլունա-ճաղրնտան, նօգսանրյա իթա իթմէք իսթէյէնլէրին եւզալ օն նիսպէթինտէ թէէմին ագչէլէրինի վէ եախօտ միթէ-պէր վէ մուսատտագ քէֆալէթնամէլէ-րինի համիլէն էյլամը թամիլիյէտէն մատտա հէր կիւն մէճլիսի Իսարէլի էվ-գաֆա միւրաճաաթ էլէմէլէրի։

26 Աղըսթոս 1322 2—5

Պազը խայրաթը չերիֆէ իչուն միւ-միւպաչասընա լիւզում կէօրիւնէն վէ պէհէր էնտազէ միւբարպար մէճիտի 19 զրշ. հիսապրյա 28 զրշ. տա թալիպի էօճ-տէսինէ պուլընան 2000 քիսիսիր էնտազէ միւբարպար կէօրտէս գալիչէսինին չէհ-րի հալի բումինին 31ինճի բէնճէնպիհ կիւնիւ սասթ 10ա գասար պէտէր միւնագասասընտան հէր գաչ բարա թէնզիլ օլունուրսա գապալ օլունաճա-ղրնտան, նօգսանրյա իթաեա թալիպ օլանլարին եւզալ օն նիսպէթինտէ թէէմին ագչէլէրինի վէ եախօտ միւթէ-պէր վէ մուսատտագ քէֆալէթնամէ-լէրինի համիլէն էյլամը թամիլիյէտէն մատտա հէր կիւն մէճլիսի Իսարէլի էվ-գաֆա միւրաճաաթ էլէմէլէրի։

Ֆի 26 Աղըսթոս 1322 2—3

Ճէվամիի չերիֆ վէ խայրաթը սաթ-բէյէ թէէզի վէ իթա օլունմագ իւզրէ միւպահասընա լիւզում կէօրիւնէն գանտիլ վէ գուռեա վէ ֆէնէր միսիլ-լու 45 գալէմ միւխթէլիֆ ճինս լէվա-զիմին միւնագասասընա իպթիսար օ-լունճաղրնտան միւնագասեա տա-խիլ օլմագ վէ չէրիֆիի միւնագասայը անլամագ իսթէյէնլէրին եւզալ օն նիսպէթինտէ թէէմին ագչէլէրինի վէ եախօտ միւթէպէր վէ մուսատտագ քէ-ֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյլամը թամիլիյէտէն մատտա հէր կիւն մէճլիսի Իսարէլի էվ-գաֆա միւրաճաաթ էլէմէլէրի։

Ֆի 28 Աղըսթոս 1322

Էվգաֆը Հիւսայուն խաղինէսինճէ թապ իթիտրիյէտէք պազը ուէֆաթիր իլէ մաաչ վէ վաղիֆէ գօչանլարրին մէճմուը սէքիզ պին զրշ. տա թալիպի էօճտէսինտէ օլաուզրնտան վէ իլյուլրն իքինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ սասթ օնա գասար եւզալ պէշ վէ ուէօր-տիւնճիւ վէ պէշինճի բարար իրթէսի վէ սալը կիւնլէրի տախի եւզալ օն թէնզիլի գապալ օլունաճաղրնտան, նօգսանրյա թապ իթմէք իսթէյէնլէ-րին եւզալ օն նիսպէթինտէ թէէմին ագչէլէրինի վէ եախօտ միւթէպէր վէ մուսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի հա-միլէն էյլամը թամիլիյէտէն մատտա հէր կիւն մէճլիսի Իսարէլի էվգաֆա միւ-րաճաաթ էլէմէլէրի իլան օլունը։

Ֆի 28 Աղըսթոս 1322 1—3

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ

Ե. ՊՈԼԻՍ ԹՕՐԱՍԱՆՇԱՆ ԹԱՆ

Կեդրոն գիտական, վիպական, դպրոցական եւ մասեցադարանի ամէն տեսակ գրքերու

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԶԵՂՔ

ԸՆՏԻՐ ՏՊԱԳՐ. ՎԻՍԱԳԻՐ ՈՒ ՏՊԱԳԻՐ

Այլաբարտ, շրջաբերական, նամակագրական, պահարան, վկայական, վիճակագրյ, բարձրիչ, պատուանշեր, եւն. եւն.

Ցանցնարարութեանց առաքում օրը օրին ու նոյնութեամբ

Գործառնութիւն միշտ կանխիկ

ԳՐԱՏԱՆ ՀԱՍՑԷՆ

درسعادت خوراسانجیان خانه کتبخانهٔ جدید

15—50

ՄԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

Նոր դասագիրքերու զրպուցարկը ծրի կը զրկէ։ Հարիւր զրուշի գիրք առնողին 25 զրուշը կը վերադրէ։

Առանց թղթատարի ծախք պահանջելու ամէն գիրք Պոլսոյ դիմով ուղղին կը հասցնէ։

Մեր դասագիրքերը ամէնքն ալ կըրկին տպագրութեան արժանացած ըլլալով միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Դիմեցէք միշտ, կ. Պոլիս, Մէրճան փողոց թիւ 57։ 10—8

Բոլորովին սխալ է Եթէ մարդիկ իրենց փտած կամ կոտրած ակռաները քաշել կուտան։

ԹՈՂ ԴԻՄԵՆ

ԱՏԱՄ ՆԱԲՈՅԺ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆԻՆ

որ արհեստական ակռաներ կը հատատատ ոսկի կը լեցնէ

եւ ոսկի զուտոն կ'անցընէ։

Այցելութիւններ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտեան կանուխ, Սկիւտար, Ինճա-տիյէ իր բնակարանը և ժամը 4—11 Պալիս, Պանչէ Դարու, Պին-Պիր-Զէչմա վանատանի դիմաց։ 18—50

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՆԻԹԵՂՈՒՆ ԵՒ ՖՐԷՕՊԷԼԵԻՆ ՆՈՒԻՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմել

Ա. Մ. ԴԱՐԻՊԵԱՆ վաճառատունը

(Aux Articles de Beaux Arts)

44 Եմբաքէք Դալարըրմ, 44 Դալաթիա

20—2

ՃԻՇՏ ԶՍԻ ՈՒՉԱԾՐ

Ունենալ դրատուն մը ուր ամենիկ-պէս, և առանց խարուած ըլլալու հր-կիւղի, կարենամ հայթայթել գրենա-կան պէտքերով, դիւրամատչելի պայ-մաններով, — պրպտիկ առատերուիւն մը չէ։ Անա այդ տեսակ դրատան մը բոլոր պայմանները կը լսացնէ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐԱՏՈՒՆԸ

Որուն տէրը, Յովհաննէս Գալըճեան, իրմէն նշանարան ընտրած է յանախորդին գոհունակութեան և չահուն մէջ գիտալ իր օրինաւոր վաստակը։

ԳՐԱՏՈՒՆԸ ամէն կարգի հայերէն, թուրքերէն և ֆրան-սերէն գիրքերէ գատ, կը հայթայթէ Մանկապարտէզի նիւթեր, Աշխարհա-գոյց քարտէսներ, քնագիտական և բնագիտական պատկերներ, ձեռա-գործի նիւթեր։ Կ'ստանձնէ նաեւ տպա-գրական ամէն տեսակ գործեր։ Դասա-գիրքերու ճոխ մթերք մը ունի։ Միայն հացէի չդիմէք, Մեծ Նոր խանի դրան կից, Կեդրոնական նոր գրատուն Յով-հաննէս Գալըճեանի։ 30—5

ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԻՔ

մինչեւ որ չտեսնէք և չաստանաբ-իք խիստ ուժան տակագիններ և խիստ առատաձեռն պայմանները

"ՖՐԻԴՐԻԽ ՎԻԼՀԷԼՄ"ի

"Friedrich Wilhelm,,

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՊԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ

Կը գործէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԿԱ. ՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ուղղակի հսկո-ղութեան տակ

Ապահովագրութիւն խառն, ընտա-նեկան, ժողովրդական և մանուկնե-րու, կենսաթոշակ եւն. եւն.

ՄԻՆՉԵՒ 1905 ԴԵԿՏ.Ի ՎԵՐՋ ԿՆԿԵՐՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1,040,000,000 ՖՐ.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՎՃԱ-ՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ (կամ հաշուով)

82,069,055 ՖՐ.

ՊԱՏՐԱՍՏ ՊՐՈՒՆ

117,268,910 ՖՐ.

ԳԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՄԻՆՉԵՒ 1905

25,403,875 ՖՐ.

2,015,988 հոգի ապահովագրուած են մինչեւ 1906 Յունվար 1

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրամատուներն են Օսմ. Կայս. Պանքան Բայսպանքը (Գերմ.Կայս.Պանք.) Ս. Պալիսբուրգ դրամատունը

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Ա. Կ. ՋՕՆՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.

J. G. Johnson & Cie

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑ

Թահթապուն խան, ՂԱԼԱԹԻԱ

Կ. ՊՕԼԻՍ

Արդիւնաւոր գործակալներ կը փնտռուին, առաջնակարգ յանձ-նարարականներ ներկայացնելու պայմանով։

Ա. ՍԼԿՈՒԷՆ

ՊՕՍՏՕ

ԱՆԴԱՄ

Ժիւրիի

Բարիզի 1900ի

Արուեստանդէսին

Մազի ներկ,

վայրենական

ԹԷՆԹԻՒՐ ՏՔԴ ՌԻՉԱՐՏՍԻ

TEINTURE du Dr. RICHARDS'

մազերու և մօրուքի անմիջական գունաւորում

Կը ծախուի անուշահոտու-թեանց

ամէն առաջնա-կարգ վաճառա-տուններու, դե-ղարաններու, և դեղի մթերանոց-ներու մէջ։

50—2

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մէստճեան վաճառատունը որ ասա-կից առաջ Պօն Մարշէ վաճառատան քով կը գտնուէր և երկու ամիսէ ի վեր այրած էր, այս անգամ փոխադ-րուած է Բերա, Մեծ Փողոց, Օ Լիօն վաճառատան քով, Սմբատեան Աբաս-Թիմանին առաջին յարկը, ուր ըստ առաջնոյն, վերջին նորաձեւութեան հա-մաձայն, կը վաճառէ կանանց յատուկ գլխարկներ, և գլխարկի վերաբերող ամէն տեսակ զարդեր, Եւրոպայէն դէպ հոսած իր ճոխ մթերքով։

30—13

ՔՐԷՏԻ Լ'ԻՈՆԷ

Քրէտի Լիոնէի դրամատունը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ Սուլթան Հա-մամ իր Պոլսոյ մասնաճիւղին մէջ հաս-տատած է դրամարկղեր, որոնք հասա-րակութեան տրամադրութեան տակ պիտի գտնուին, և որոնց մէջ կարելի պիտի ըլլայ ի պահ դնել արժեթուղ-թեր, վարկագրեր, գոհարեղէններ, դրամ, բանկնոթուղթեր, պարտատոմս-թեր, պետական թուղթեր, պանքոնթ-ներ ընտանեկան թուղթեր, սեփականա-թուղթեր եւն.։

Ամէն մարդ անշուշտ մեծ չահ ունի իր թանկագին առարկաները ի պահ տալուն մէջ, քանի որ զանոնք միան-գամ ընդ միշտ ապահոված կ'ըլլայ գո-ղութեան և հրդեհի ամէն վնասներուն դէմ։

Դրամարկղերը որոնք չատ ուժան դինով մը վարձու կը տրուին, գոյու-թիւն ունեցող ամէն տեսակ դրամարկ-ղերուն մէջ ամենակատարեալներն են, ինչպէս նաեւ ամէնէն ուժուրները։

Անոնք գիշեր ցերեկ անդադար հս-կողութեան տակ կը գտնուին, իւրա-քանչիւր դրամարկղի իւրաքանչիւր բա-ժնումով, միայն մէկ բանալի ունի։

Բանալին վարձակալին կը յանձնուի և վարձակալը ինք իր կողմէ կրնայ ու-զածին պէս գաղտնի հանգամանք մը տալ կղպելու և բանալու գործողու-թեան։

Վարձակալը ամէն օր կրնայ իր վարձած դրամարկղը գործածել առ-տուան 8½էն մինչեւ իրիկուան 6ը։ (Ը. Ե.)։ 10—35

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
Պ. ՊԱՂԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ

(906—907) դպրոցական տրջանի առթիւ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԿՐՕՆԻ ՈՒՍՈՒՄՆ

որ կը պարունակէ

1. Քրիստոնէական վարդապետու-թիւն։— 2. Սրբազան Պատմութիւն։— 3. Եկեղեցական Պատմութիւն։

Տարրական Դասընթացք 4 զրուշ
Միջին » 6 »
Բարձրագոյն » 12½ »

«Դուն պիտի ըլլաս» բարոյագէտ, ամտեսապէտ. Միջին Դասընթացք 6 զրշ.

Բոլորովին նոր մէթոտով պատրաս-տուած ձեռագրով միասին Պատկերա-զարդ Քերական հատը 10 փարա, 100ը 15 զրուշ անգնէ։

Տետր Ասեղնագործութեան.—Դեպ-ք ուց Մ. Ոսկինար. պրոտէլ, արանց, կանանց յատուկ չափիներու, բանթու-ֆի, սեղանի սփռոցի և այլ զարդերու, ինչպէս նաեւ սկզբնատառերու ճոխ օրի-նակներ. Գին 25 զրուշ։

Զոյս Աւետարաններու ծագումն ու վաւերականութիւնը.— Գրեց՝ Դաւոնդ Վրդ. Դուրեան. Գին 2½ զրուշ։

Իմաստ Ներաշխարհ. Գին 12 զրուշ։

Խուցեա դուրս պահիրեմ. Մ. Խա-պերեան. Գին 2½ զրուշ։

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ

Ընդարձակ Դրացուցակ

«ԴՈՒՇ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՍ» Բարձրագոյն դասընթացք։

«ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ» ընդարձակ նամականի, հայերէն, Ֆրան-սերէն, Անգլերէն և Գերմաներէն։

10—2

ԹԱՀԹԱՊՐՈՒՆԵԱՆ ԹԷՐՋԻ ՅԱԿՈԲ

Մանմուա Բայատա Մանասթիր խա-նումա 32 նումէրլի մուլրքաշ օտասա սրմարլամա էլպէտ իլէ մէղդուլ օլուպ, վաքթին կիսիրինէ մաւվաքրգ սուրէթա-թէ պիրիսլի էլպիսէ եաթարդը կիսի, պաշլըճա տիւյիսն էլպիսէլէրի վէ սիր քոսսիսմէրի սեզ վէրտիկի կիւն վէ սաթիա սէպաթ իլէ հաղը իսէր։ Թիւճարան եաղմրլարը իլէ վէ սիր սասմարրընա հաթիթալեգ իլէ տախի էլպիսէ եաթար։ պու խուսուս թէչրիթ իսէէք զէվաթրն նօշնուտիւթի խու-սուսընա իլանը մէգքիրէ իպթիսար օլունուլ սրր։ 19—50

PHOENIX ASSURANCE L.Co.

«ՖԻՆԻՔՍ"

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԴՐ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՆԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

Անցք՝ ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ոսկի հրդեհի դէմ Ապա-հովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծա-նօթ իր պատասխանատուութեամբ և մեծ-ասուց մէջ իր անմիջական վճարումնե-րով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւ-որ պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցարդ վճա-ռած է առաւել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւա-ռաց՝

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքթորիա խան, Պանճ Օրտամանի քով

Ղալաթիա

Փոխ Գործակալ Պոլիս

ՅԻՒԱՆ ԹԷՔԵԵԱՆ

Ֆենզիկան խան 2,

20—18

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ս.ՏԱՐԱՍԶԱՐ

Այս վարժարանը, զոր կը վարեն ին անդամներէն բաղկացած թնամակցու-թիւն մը, և ընկ ու Ամերիկացի 11 ուսուցիչներէն կազմուած ձեռնհաս ու-սուցչական խումբ մը, հիմնական դաս-ախօսակութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն դիմող հայ աղջիկներուն։ Կ'ուսանուին ընական, իմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր ոյժ կը տրուի հայերէն և անգլ. լեզուներուն։ Կ'ուսուցուին նաև թուրքերէն և ֆրան-սերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ և օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաև խնամակալութեան երկու բժիշկ անդամները միշտպէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Ուսումնական Եկամուտին, որուն մէկ մասնագիր մինչև քառասուն կերկարի, ճամբորդութիւնը իսկ դիւրին և հա-ճելի կ'ընծայէ։ Գիւղ. օթեակներու ատե-թոյական է 12 օսմ. ոսկի, զոր երկու մասնամբով պէտք է հատուցանել։ Դաշնակի դասի համար 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին Ի.Հ. տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 12 (Ն. Տ.) Դշ. իրիկունը։ Վարժարանին Նոր յայ-տարարագիրն ուղղուելու ձրի կ'ուղարկուի։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի, Պայպրի Հաւս. Կ. Պոլիս, կամ գրել Տօքթ. Ս. Էֆ. Դավալեանի, Ատենապետ Խնամակալութեան Ատա-բազար, 12—12

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔՈԼԷՋ ՍՂՋԿԱՆՑ ԻՍՍԿԻԻՏԱՐ

Վարժարանիս վերամուտը տեղի պի-տի ունենայ Սեպ. 14ին։ Դիւրօթիկ-ները կ'ստանուին 13ին։

Գալէճն այս տարի տեղւոյ անդիսա-թեան պատճառով պիտի չբնդունի 14 տարեկանէ վար աշակերտուհիներ։ Սա-կայն ուսումնարանի յոռս կարգերու և նախապատրաստական բարձրագոյն երեք կարգերու աշակերտուհիներուն ամէն կերպով պիտի ընդունի և. Եթէ հնար ըլլայ, պիտի աւելցնէ ալ՝ սովորական դիրութիւններ։ Այս եօթը կարգերու աշակերտուհիներուն թիւը պիտի չզեղ-չուի, և ըստ սովորականին մասնաւոր աշակերտուհիներ պիտի ընդունուին գա-լէճին մէջ։

Սեպ.ին վարժարանս ընդունելու ուզողներ կանխաւ դիմում ընելու են։ Նամակները կրնան Տր. Փէթրիքի դա-ւեալ Անդր. Նամակատան չնորհիւ։ Կարելի է նաև անձամբ Գալէճ եւթալ Սեպ. 1է եաքր։ 10—9

ԲՈՒՆ ՀԱՃԻ ԹԱՀԻՆ

Հայ վաճառականն յանձնարարուած և պատրաստ հագուստներու, ամէն տեսակ չիք գործիներու և ատն գործա-ծութեան համար ընտիր խասայի։

Մանմուա Բայա, փուռին դէմ. Մեծ Եալըզ խան, վերի յարկ թիւ 16.—

Ապառիկի համար դիւրամատչելի պայմաններ։

Կանխիկի համար 10% զեղչ։ 42—50

ԱԼԱՆՔԱՇԻՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սգերլիճ

Դրամագլ. աւելի քան 13,000,000

Տարեկան գանձում տո-կոսէ 4 ապահովագիրնէ 4,162,578

Անցք. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Որ այժմ ձուլուած է ՌՕԶԸԼ ապահովագրական Ընկերութիւնն ենթ

Հրդեհի դէմ ապահո-վագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, — քարաշէն և փայ-տաշէն կալուածներ, ա-ռեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միշտ նշա-նաւոր եղած է ամէն կ.-բուտա արագ և արդար կերպով կար-գադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 13,062,125 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապա-հովութիւն մը կ'ներշնչուրէ ապահո-վագրողներուն։

ԳՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, թիւ 1' ՆՈՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ

ԼՈՆՏՈՆ, 23' ԼՕՄԲԱՐԴ ՍԹՐԻԹ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՊՕՆՏ ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Նո. 4 և 5 Գիւլիւք Թիւնէլ խան

Դիր.Գործակալ Էսթրճեի

ՄԱԳՍՈՒԴ Ճ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

50—17

ԻԻՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԹԱՐԻՋ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԹԱՐԻՋ 1828—1829

ԾՐԱԳԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	միլիոն ֆրանք
1905ին գանձուած ապահովագրին	39	» »
Մինչեւ 1905ի վերջը հատուցուած վնասք	460	» »

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որն որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆԻ ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր գեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ուրիշ ա՛ՆԷ ընկերութեան պայմանները։

Ընկերութեան Դրամատունն է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն — ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ

Պես — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սթամպուլ, Սուլթան Համամ, Քաթիրճը Օղլու Բաստ

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԵՌԱՆԿԻՒՆ ՄԱՐՔԱՆ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՓՆՏՌՈՑԷՔ
ԵՐԲ ԼԱՍԹԻՔ ԿԱԼՕՇ ԳՆԷՔ

որովհետեւ Բէթրպուրկի անխարդախ ռուսական լաստիկները միմիայն այս եռանկիւն մարքան կրողներն են։ Ե-ռանկիւնին մէջ ռուս տառերով պէտք է գրուած ըլլայ

1860 Ս. ԲԷԹԷՐՍԲՈՒՐԳ

Եռանկիւն մարքայով ռուսական անխարդախ լաստիկները իրենց տոկունու-թեան ու չատ առեն դիմանալուն նե-մար, թէ՛ Եւրոպայ և թէ Օսմ. երկիր-ներուն մէջ միշտ կը փնտռուին յաճա-խորդներէն, ուստի կալօշ լաստիկ ծա-խող խանութպաններ հանրութիւնը խաբելով եռանկիւն մարքայով ռուս լաստիկի տեղ անոր կեղծը կուտան ու եռանկիւն մարքայովին գինը կ'առնեն։ Հետեւաբար ո՛վ որ փտած ու կեղծ լաստիկ գնել չուզէր պէտք է անպատ-ճառ այս եռանկիւն մարքան փնտռէ քալօշ լաստիկներուն տակ։ Օսմ. եր-կիրներու համար միակ ներկայացուցիչ ՄԱՆՕԼԱՔԻ Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՅ, Կ. Գալա Մէյտանը փողոց թիւ 54, 56։

25—2

ԶԸՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՈՍԸ

ՀԱՍԼԱՔԷ ՄՈՒՀԱՅԻԹՅՈՆՆԵՐ ՄԷՍԱՐԻՈՅ ԻՕԹԵԱՆԻՅԷՍԻՆԷ ՄԱԽՈՒՍ ՏԸՐ

Իրամիյէէր Տէրսաստէքտէ Զբրաաթ Պանքասը իտարէի մէրքէզիյէսիյլէ Քէօբրիտէի բիանգօ շիւպէսինտէ վէ Օսմանլը Պանգասընտան վէ բաշարալարտա մէգիթիր պանգաար շիւպաթրնտան բէէտիյէ օլունուր.

ԻՒԶԻՒՆՃԻ ՔԷՇԻՏԷ 2 ԻԼՈՒԼ 322 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷ ՏԷՐՍԱՍՏԷՅՏԷ

Թիճարէթ վէ Նանճաա նէզարէթը նէզիլիէսի տարէսինտէ ալէնէն իճրա իտիլէնէք տիր։

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԸ ԱՏԷՏԻ 175,000

ԻՔՐԱՄԻՏԷ ԳԱԶԱՆԱՃԱԳ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 28,660

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՏԷՅԷ 500,000 ՂՐՈՒՇ

Ձ.ՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՏԷ	Յ.ՐՆՃԻԻ ԻՔՐԱՄԻՏԷ	Ա.ԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՏԷ	Ե.ՐՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՏԷ
250,000 ՂՐՇ.	125,000 ՂՐՇ.	50,000 ՂՐՇ.	25,000 ՂՐՇ.

ԻՔՐԱՄԻՑԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏ ՎԷ ՄԷԿՏԱՐԸ

1	Ատէտ	500,000	Ղուրուշ	Իքրամիյէ	
1	»	250,000	»	»	
1	»	125,000	»	»	
1	»	50,000	»	»	
1	»	25,000	»	»	
5	»	50,000	»	»	պէհերի 10,000 ղուրուշ
50	»	50,000	»	»	» 1,000 »
100	»	50,000	»	»	» 500 »
1000	»	100,000	»	»	» 100 »
27500	»	550,000	»	»	» 20 »
28,660		1,750,000			

Քէչիսէ մանամէլէսի Զբրաաթ Պանգասը Մէէլիս Իսարէսի հէյէթիլէ մանա-օէպէճիսի վէ Մալիէ Նէզարէթը Ճէլիլէսիյլէ Տիվանը Մանամէպարտան վէ Օս-մանլը Պանգասընտան թէյին օլունան զէվաթ հուզուրընա իրա օլունուլ, գա-զանլան իքրամիյէլէր պիր կէսնա թէնզիլաթ իրա իտիլմէքտիրին՝ թէմամը թէ-մամրնա վէ մէէիտի 20 զուրուշ հիսապրյա թէնզիլաթ երպի քէչիճի էենասընտա տախի հէր կիւն չէքիլէն նամէրլար էրթէսի կիւնիւ կազէթալարա իլան իտիլէնէք տիր։

Պիլէթլէր՝ Տէրսաստէքտէ Զբրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիյէսի իլէ Քէօբրիւլէքի բիանգօ շիւպէսինտէ վէ պիլ ուսմամ սարգիլարտա վէ թաշրա Զբրաաթ Պանգասը շիւպէ վէ ռանտրգլարը իլէ Օսմանլը Պանգասը շիւպէէրինտէ գիւուխթ օլունուր. Թամ իսթիսարրյա 25 ատէտ պիլէթ տրան քիմսէյէ 100ա-ալը իքրամ իտիլիր, վէ թամրյը քէչիսէսէ պիր կիւն էվվէլկիսէ գասը իյատ օլունան պիլէթլէր իսթիրտատ օլունուլ պէտէլի կէրի վէրիլիր։

ԹԱՄ ՊԻԼԷԹԻՆ ԳԻԱՐԸ 1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՑԷ

ՆԷՍԵՆ ՊԻԼԷԹԻՆ ԳԻԱՐԸ ԵԱՐԸՄ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՑԷ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբրդ և ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. կարգի	Բ. կարգի
Մէքի	Նայդգբրիա
Մինիա	Լիմէյսիա
Բաֆսիա	Գուլիրիա
Թէյլբը	Մէբրիա
Նարպոն	Ֆայէլի
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են. Նաւուն մէջեղն ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրա-կանութեամբ կը լուսաւորուին և կիր ճամբորդներու համար տեղ ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ ասոնցմէ տարբեր թուով ճամբորդներ կ'առ-նեն, բայց տեղերուն չունին։ սդրգ. Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի գինն է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց և Ղալաթիոյ մաքսի հաներու համար իրենց հրամանները ատն շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահան-գիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթլ և Ընկ. Փոխգործակալք

Ուիթլ խան, Գալաթա գաղար, Պոլիս

ՃԷՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.

31—50 31 Ճէլիս Սգրէդ, Լիվերբուլ